

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | BR. 6/412 | GODINA XXXIX | CIJENA 10 KN

LIPANJ 2020.

O duša naših hrano!

Poštovani čitatelji Ladonje,

nakon dvobroja za travanj i svibanj ovim brojem za mjesec lipanj, koji je znao biti obilježen lijepim svečanostima u našim župama, kako slavlјima primanja sakramenata djece i mladih, tako i slavlјem važnih zaštitnika koji posebno obilježavaju ovaj mjesec, vraćamo se redovitom izlaženju. Unatoč pandemiji u mnogim našim župama održat će se barem slavlјa prvih svetih pričesti, kako nam sugerira i pismo našeg ordinarija. Ove lige svečanosti ne vesele samo djecu i njihove roditelje, nego i sve nas, posebno ove godine jer nam daju nadu da se, iako dakako oprezno i savjesno, vraćamo normalnom životu nakon pandemije s kojom se suočio naš svijet. A upravo ovih dana imamo prigodu vidjeti i koliko ova pandemija utječe na naš život. Naša sredina u velikoj mjeri ovisi o

turizmu, odnosno o mnogobrojnim gostima koji su svakoga ljeta posebno u ovo vrijeme pohodili naš kraj. Ove je godine to drugačije. Odjednom nam svaki gost postaje važan, i ako se smijemo malo našaliti, čak smo i mi ove godine uspjeli prepoznati ljepotu našega kraja i ovoga podneblja koji nam je Bog darovao jer smo tražeći malobrojne goste, i sami vidjeli svu ljepotu i bogatstvo svoga zavičaja. To dakako prijašnjih godina i nismo mogli jer jednostavno nismo digli pogled od zaokupljenosti poslom i brigom oko materijalnih potreba. Zahvaljujući novonastaloj situaciji, čak smo imali i malo više vremena jedni za druge, što je itekako važno. Eto, opet se ponavlja ona stara izreka da „nije svako zlo za zlo“, već da u svakoj nevolji ima nešto dobra.

Upravo ovih nedjelja čitamo u Evandelju po Mateju onu poznatu Isusovu izreku „slavim te, Oče, Gospodaru Neba i Zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima.“ Tijekom vremena pandemije i krize mogli smo, vjerujem, bolje shvatiti ove riječi. Mnogo je bilo mudrih i umnih koji su se kao veliki znanstvenici i stručnjaci redovito oglašavali o novonastaloj situaciji iako nitko nije mogao predvidjeti razloge nastanka pandemije niti njezine razmjere, a još manje predvidjeti tijek dalnjih događanja u svezi s tom bolešću, za koju još uvijek uza sav trud znanosti i mudrosti ovoga svijeta nemamo lijeka, niti pravoga rješenja. Kako je moguće da se tom krizom preko noći poljuljaju temelji zdravstvenih sustava, ekonomije i društvenoga života, i to za čitav naš svijet? To je „mudrima i umnima“ ostalo skriveno. Ali hvala Bogu da smo u ovim kriznim vremenima mogli vidjeti i te „malene“ o kojima Evandelje govori. To su oni koji nisu previše razbijali glavu pitanjima zašto,

kako i zbog čega, već su u kriznim trenutcima služili onima kojima je njihova blizina bila najpotrebija, riskirajući vrlo često i svoje zdravljie i sigurnost. Ti su „maleni“ svojom požrtvovnošću, svojom dobrotom i ljubavlju bili lijek za mnoge koji su bili potrebni i ljudske blizine, nade i utjehe. Ti su „maleni“ razumjeli kako se živi Isusovu riječ i kako se već sada i ovdje gradi Isusovo kraljevstvo za sve nas, i to može biti veoma korisno nasljeđe i dobar primjere koji iza sebe ostavlja ovo vrijeme krize i iskušenja.

Postoje dakako trenutci koji su za sve one koji se smatraju vjernicima posebno važni, posebno za našu biskupiju. Jedan od tih prevažnih trenutaka jest i svećeničko ređenje za naše đakone u pulskoj katedrali. Svakako se treba diviti ovim mlađim ljudima koji su se upravo u ovo vrijeme imali hrabrosti odazvati Božjem pozivu i zakoračiti na put svećeništva. Lijepo je da ih se sjetimo u svojim molitvama i da Bogu zahvalimo na tome velikom daru. To može biti prilika da iskažemo svoje poštovanje prema svećeništvu i svećenikovu pozivu. Pa kada se budemo divili mladomisnicima i čestitali im, izrazimo svoju zahvalnost i poštovanje i onim svećenicima koji su već u službi, i onda kada nisu u svemu savršeni. Izrazimo svoje poštovanje i zahvalnost i onima koji se i ovoga trenutka bore sa svojim bolestima, kao i onima koji proživljavaju zadnje dane svoga života i svećeništva. Jer svi su oni služili i nastojali služiti i Bogu i onima koji su im bili povjereni. Jedino se s takvim stavom i osjećajem možemo nadati novim svećeničkim i duhovnim zvanjima.

Ovogodišnjim mladomisnicima od srca čestitamo, a svima vama, poštovani čitatelji, želimo ugodne i blagoslovljene ove ljetne dane.

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulsko biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Danijela Fattorich, David Gortan, Vilim Grbac, Tomislav Milohanić, Željko Mrak, s. Terezija Pavić, Nela Petek

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-342
ladonja@biskupija-porecko-pulsa.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Godišnja pretplata 120,00 kuna

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisak/Nakladnik

JOSIP TURČINOVĆ d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

Broj i naziv ūro računa:

ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d. d.

IBAN: HR7023800061147003243

Update iz inozemstva izvršiti na:

JOSIP TURČINOVĆ d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

IBAN: HR7023800061147003243

BIC/SWIFT: ISKBHR2X

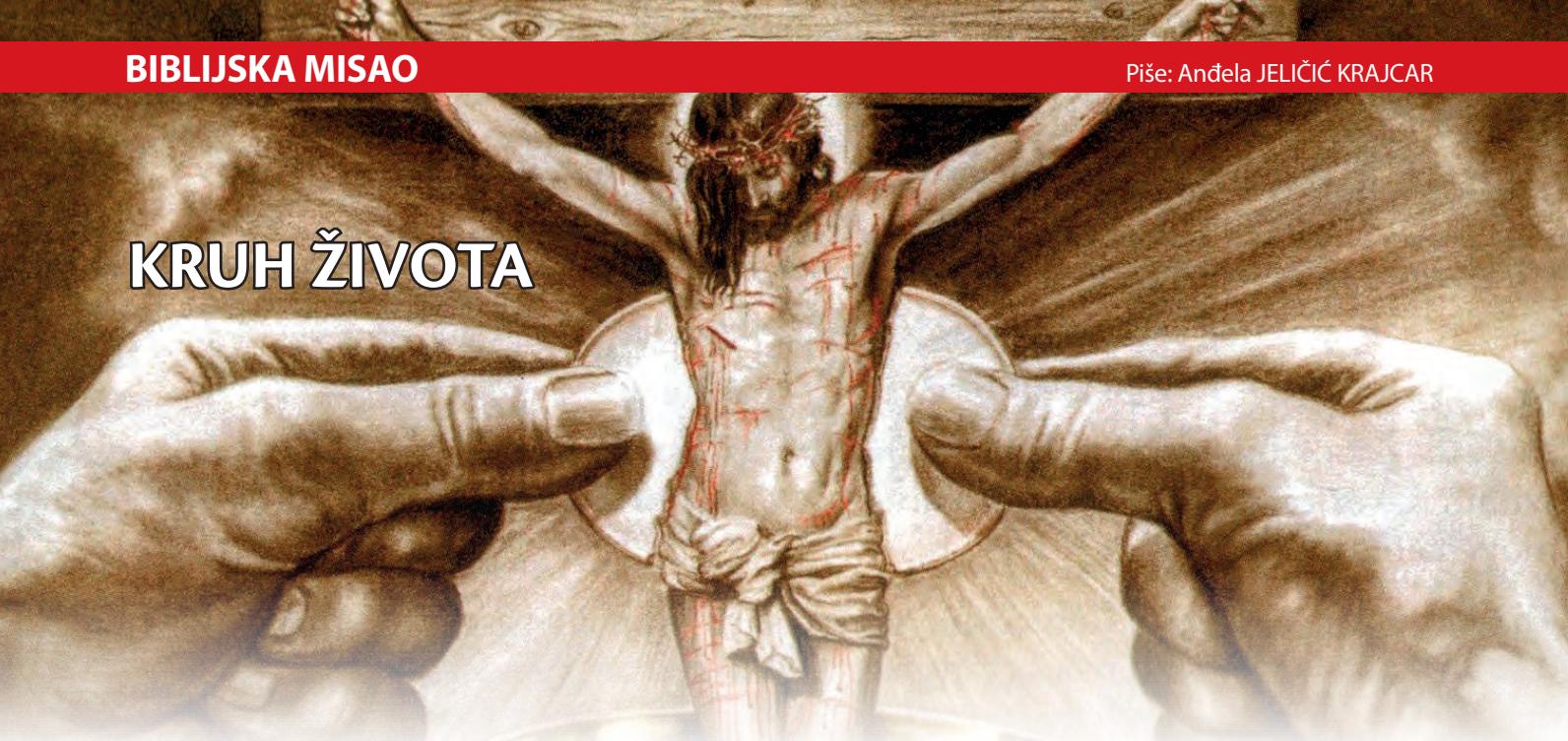
UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: O duša naših hrano!

KRUH ŽIVOTA

Tijelovo, *Corpus Domini*, po prvi se put slavi u Belgiji u 13. stoljeću, zahvaljujući privatnim objavama redovnice Julijane iz Retina: njena vizija mjeseca u blagoj sjeni protumačena je kao slika Crkve kojoj nedostaje svetkovina u svezi s Presvetim Sakramentom. Papa Urban IV., podrijetlom iz Liega, i sam je doživio 1263. godine euharistijsko čudo u talijanskom mjestu Bolsenite se od 1264. Tijelovo slavi šezdeseti dan nakon Uskrsa u cijeloj Crkvi. U proslavi Tijelova od samoga je početka bila važna procesija – Presveti Sakrament nosilo se po ulicama grada, kao javno svjedočanstvo, u stavu pobožnosti koja priznaje stvarnu prisutnost Kristovu u euharistijskom kruhu. Kruh koji se na Euharistiji lomi u Kristovo ime, kao sjećanje na njegovu žrtvu, posvećen je njegovom prisutnošću i postaje njegovo Tijelo. Kontemplirajući Kristovu prisutnost u kruhu, gledamo Božje sebedarje, istinsku Ljubav spremnu prignuti se pred malenim i neznatnim jer Božja ljubav ne prezire ni najmanji komadić kruha da bi u nj utkala svoju prisutnost.

Kruh je važan dio naše kulture, pa ipak ga često podrazumijevamo i olako shvaćamo, kao i mnoge druge stvari u svakidašnjem životu: tek je jedna od namirnica, roba koja

ima svoju cijenu i svoj rok trajanja. I dok se neki s kruhom razbacuju, drugima je kruh nedostizan, zbog siromaštva si ga ne mogu priuštiti te u otpadu traže nečiji višak.

Papa Franjo u jednoj je od svojih propovijedi poručio da nepošteno stečen novac roditelja predstavlja otrov za djecu: kao da im nepošteno zarađenim novcem daju prljavi kruh (8. 11. 2013.). Takvim kruhom možda će se nasiti tijelo, ali djeca ostaju gladna – gladna dostojanstva. A razliku između dobrega i lošega kruha čini žrtva koju se ulaže u njegovo stvaranje.

Stari su ljudi imali osjećaj za svest kruha: često su kruh koji bi pao na pod, podigli s poda i poljubili. To je bio znak poštivanja prema požrtvovnom radu na zemlji, bez kojeg njenih plodova, a time i kruha, ne bi bilo.

Kruh je toliko vezan uz ljudski rad da njegov rezultat mjerimo riječju „kruh“, zaraditi svoj „kruh“. Spominjemo ga i u najvažnijoj molitvi, kao „kruh svagdašnji“. Sinonim je za fizičku hranu koju možemo dijeliti s drugima – kako bi i drugi mogli živjeti. Zato, kruh po sebi nosi simboliku svetosti života – koji čine rad, žrtva i ljubav.

Kruh koji nam Isus daje, istovremeno je i kruh najveće žrtve. Upravo ga žrtva čini kruhom života jer je

Isus u njega unio dar svojega života. „Ovo je kruh koji silazi s neba: da tko od njega jede, ne umre. Ja sam kruh živi koji je s neba sišao. Tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će u vijeke. Kruh koji će ja dati tijelo je moje – za život svijeta.“ (Ivan 6,50-51)

I dok razmatramo Kristovu prisutnost u posvećenom kruhu, razmatrajući Otajstvo njegove ljubavi i žrtve, upitajmo se koliko je svet kruh naš svagdašnji. Nosi li težinu i ljubav našega života ili je tek usputna namirница, roba koju se može kupiti i odbaciti?

Blagdan Tijelova uči nas da se Euharistija, Kristova žrtva, ne stuje tek usputno – to je potrebno činiti promišljeno, svjesno i svečano. Na isti je način, dakle, promišljeno, svjesno i svečano potrebno pristupiti i kruhu svakidašnjem – jer i on predstavlja ljudsku žrtvu i ljubav, i stvoren je da se dijeli i daruje. I kao što je Krist dijelio darujući sebe, a ne od svoga viška, tako smo i mi pozvani darivati i dijeliti svoj kruh – ne od onoga što nam pretječe, već od onoga nasušnog, nama potrebnog. Tada će biti više kruha na stolovima, a manje u kontejnerima, a iz naše će žrtve rasti život drugih, kao što i naš život raste iz kruha Kristove žrtve.

„To je pobjeda koja pobjeđuje svijet: vjera naša. Onaj pobjeđuje koji vjeruje da je Isus Sin Božji!“

„Nemoj biti nevjeran, nego vjeran.“

Zadnji put, kad sam išao u Rim da nastavim svoj studij, nakon što sam doma slavio svoje ređenje [11. travnja 1943.] i prvu sv. Misu [26. travnja 1943.] – od toga je skoro dvije godine, imao sam između drugih osoba, jednog suputnika s kojim sam imao važan razgovor. Još prije nego li smo se počeli razgovarati ja sam opazio na njemu, neku protivnost protiv mene. Odmah kad sam stupio na vlak i pogledao sobu vagona u kojoj je bio taj čovjek, začuo sam glas jedan koji je dosta jako govorio: „toccia ferro“, non ce posto per preti („dotakne željezo“, nema mjesto za svećenika). Jedna druga osoba mi je rekla da ima ondje jedno mjesto slobodno. Koje sam si ja odmah osvojio, ne obazirući se na nezadovoljstvo čovjeka. Kamo nesreće! Morao sam sjesti baš nasuprot mojeg prijatelja. – On me pogledava ispod oko i teško uzdiše. Ide van da bi se našao gdje drugdje mjesto. Nije mogao nikako naći mjesto. Sjedne opet. Vlak juri. Prva postaja „Bivio Aurisina“. Tu opet navala ljudi. Stupe neke žene u vlak, pogledaju u našu sobu i opaze mene; niti ne pitaju da li ima mesta, već idu naprijed i viču „Scalogna“. „Proprio grave ragion“, odgovorio im je moj prijatelj. „Se mi podessi mi coperia tutti i preti“. Do onda sam šutio i mislio sam da nema učenika većeg od Učitelja, i tu sam se sjetio cijelog života Isusa Krista, čiji je život bio baš prezir od ljudi; od-

Propovijed bl. Miroslava Bulešića

Na Bijelu nedjelju (8. 4. 1945.)

bacivanje od njih, nezahvalnost... Ipak sam ga pitao „zašto je on tako protiv svećenika.“ Odgovori: Šta oni propovijedaju da moramo vjerovati u nekog Boga, u Krista, u Crkvu. A tko je Boga vidio? Gdje je taj Bog? Ja ne vjerujem ništa, nego samo ono što vidim. Kad bih video Boga, onaj put bih u nj vjerovao!

Rekoh mu: Prijatelju! Vi odbijate vjeru jer je ne poznajete. Nije razumno odbaciti jednu stvar, kad se je ne pozna. Upitao sam ga: Vi što radite, molim Vas? Odgovori: Šivam (krojač). - Drag mi je. Dakle kad ste krojač vi dobro poznajete vaš zanat. Kad bih kazao da ne znate šiti, vi biste se jako uvrijedili. Budući da dobro poznate Vaš zanat, vi znadete i suditi ne samo svoj rad već i djela drugih vaših prijatelja? Znate reći „to je dobro zašito, ovo drugo slabo itd.“ Odgovori: Da, da. - Recimo da vam jedan čovjek donese jedno lijepo odijelo koje nije od vas skrojeno, šta ćete ga vi odmah osuditi, i kazati da nije dobro učinjeno, jer nije izašlo iz vaših ruku? Ne, ne – govoriti – ja ću prije dobro paziti, kako je to zašito i onda ću dati svoj sud. – Rekoh: Tako je i razumno. Tako je slično s vjerom. Prije nego li vi odbaciti vjeru, treba da je dobro poznate, pa da vidite da li je ta stvar, koju nam vjera nameće dobra ili slaba, dali se ja nje moram držati ili nju odbiti. Vi ne ni malo poznate vjeru, pa kako je možete suditi? Kako možete reći da svećenik vama govorio o jednoj nepametnoj stvari, kada tu stvar vi nećete da upoznate? Dakle vidite kolika je za vas potreba da se u vjeri poučite. - Dajte me vi poučiti – rekao je. I tu je počeo moj rad.

Znate li vi da imate jednu dušu? – Ma koju dušu. Gdje je ta duša – reče mi. - Dobro to ne broji. Znate li vi da nešto razumite? Poznate? (npr.

2x2=4). „Da.“ – odgovori. Dakle to ste sigurni da nešto zande. Ili kad biste znali da ništa ne znate, vi biste imali kod sebe jednu veliku istinu. Jer čovjek – kako govoril slavni grčki filozof Sokrat - kad znade da ne znade ništa, znade puno, da ne rečem sve. – A jeste li vi vidjeli kad mrtvaca? Da – govoriti i noćas je umro jedan baš blizu mene i jako sam se prestrašio. Dobro. A kakva je razlika između Vas koji živite i onog mrtvaca? Nije znao odgovoriti. Vi imate nešto što onaj drugi nema, što je imao, kao što to imate i Vi još. Tijelo ima i on i vi. A Vi imate nešto više, što on više nema. Kakva je razlika između jednog siromaha i bogataša? Nije znao odgovoriti. Meni se čini – velim mu – da je ova. Bogataš ima ono što si siromah nema. A što ima bogataš? – Pa mi je tu nabrajao i polja i novac ... dakle kakva se razlika između bogataša i siromaha? Siromah nema ni novac, ni drugo... Onaj mrtvac nema ono što nas čini žive. A to zovemo duša. Ne bih bio kazao da je tako – primijeti. Dakle složni smo da imamo jednu dušu. – Onaj mrtvac, dali spoznaje? Ne – odgovori! A zašto ne poznaje? Jer nema dušu. Imaš li ti obitelj? Da, odgovori. Imam i troje djece, a jedno dijete mi je umrlo nedavno i za njim sam jako žalostan. A zašto si žalostan? Jako sam volio to svoje dijete. A kad bi bio ti mrtav isti čas kad i ono tvoje dijete, da li bi bio plakao za njim? Ne, odgovori. Onaj mrtvac tamo plače? Ne! Zašto? Jer nema duše. – Imaš li puno rada? Da li ti odlučiš koji put: za taj i taj dan moram završiti taj rad? – Puno put – odgovori mi. Onaj mrtvac može to odlučiti? Ne! Zašto? Jer nema duše! Dakle vidite da baš radi duše možete vi nešto odlučiti!

(nastavlja se)

ŠTO SMIJE UMJETNA INTELIGENCIJA?

Može li moj pametni telefon sa mnjom manipulirati? Koje tajne mogu još slobodno povjeriti svojim „pametnim“ uređajima? Tko zapravo snosi odgovornost kada jedan tzv. dron „samostalno“ eliminira jednu ili više osoba? To su samo neka pitanja koje nam nameće moderna „manija“ virtualnoga, umjetnoga, tehnološki razvijenoga umijeća komunikacije na daljinu. Nije u pitanju samo moguća manipulacija našim najintimnjim osobnim podatcima. Radi se o puno široj mogućoj ugroženosti svega onoga što čini okosnicu ljudskog dostojanstva, naše slobode, svijesti, savjesti, racionalne sposobnosti, autonomije u odlučivanju i razlikovanju dobra od zla. Pandemija kojoj smo bili i još uvijek jesmo izloženi, na površinu je ljudske kolektivne svijesti iznjedrila još mnoga druga pitanja sličnoga tipa. Koliko kompleksniji i „inteligentniji“ postaju kompjutorski programi, toliko se urgentno nameću s njima povezana moralna pitanja.

Umjetna inteligencija umjesto čovjeka?

Kao što reče papa Franjo, živimo u vremenu umjetne inteligencije, epohe u kojoj odluke, pa i one važne, često zajedno donose čovjek i neki algoritam, to jest određen odnos koji još valja temeljito istražiti. Sama činjenica da ih je čovjek stvorio, govori da je naivno misliti kako su nove tehnologije neutralna sredstva. U tom „plivanju“ između realnoga i virtualnoga one su sposobne preinačiti mnoge granice koje su se činile nedirljivima, predstaviti ono virtualno kao realno, i obratno. Razvoj umjetne inteligencije i njezina široka primjena mogu utjecati na ograničenje ljudskih racionalnih sposobnosti, pa čovjek na taj način postane izvršitelj naredbi, rukovoditelj podatcima, umjesto da bude njihov stvaratelj. To bi moglo postati akutan problem ako se umjetna inteligencija naširoko počne primjenjivati u obrazovanju, u liječničkoj praksi, u odgojnim ustanovama. Postaje nejasno tko će u svim tim područjima snositi

ikakvu odgovornost? Tko je taj koji će usmjeravati razvoj mlađih ljudi, čovjek ili stroj koji je stvorio čovjek s često nepoznatim ili skrivenim namjerama.

Moguće manipulacije

Izgleda da razvoj umjetne inteligencije i uopće razvoj informatičkih sustava najviše zanima one koji ju žele primijeniti u komercijalne ili političke svrhe. Možemo zamisliti što bi se dogodilo kada bi se na taj način uspijevalo nadzirati i usmjeravati mentalne navike ljudi u kupovini, u odnosima, u ponašanju, u političkom i vrijednosnom opredjeljenju. Sve to, naravno, bez znanja i svijesti o tome onih koji se tim tehnologijama služe. Ljudi postupno tako gube sposobnost kritičkoga razmišljanja i svijesti o vlastitoj slobodi. Bolje rečeno, ne žive više u stvarnoj, nego u „virtualnoj“, tj. nestvarnoj ili nepostojećoj slobodi. S razvojem umjetne inteligencije bez ikakva nadzora raste mogućnost modernoga porobljavanja čovjeka, čak i mogućnost diskriminacije, imajući u vidu da nisu svi ljudi jednak informatički obrazovani i ne umiju prepoznati zamke virtualnoga svijeta. Stoga Papa ispravno upozorava da bi se na taj način nejednakosti mogle pretjerano povećavati, a spoznaje i bogatstvo nakupljali u malo ruku, uz velike opasnosti za demokratska društva. Otac Paolo Benanti, koji je istraživao razna tehnološka dostignuća, doda je kako je pojava moćnih računala novijega vremena stvorila umjetnu inteligenciju koja mijenja ljudsku spoznaju. Istaknuo je da bi moguća strojna „proizvodnja“ čovjeka u budućnosti, ljudskoga surrogata, odnosno zlouporeba takve visoke tehnologije, trebala biti glavni razlog da se etika žurno uključi u modernu tehnologiju.

Nužna etika u uporabi umjetne inteligencije

Bilo kakva etika u ovom području znači kako nije dovoljno da svijest o svim mogućim posljedicama bude prisutna kod onih koji tu tehnologiju stvaraju, nego je potrebno formirati

i savjest i svijest onih koji ih rabe. U tom smislu djeluje i Crkva, posebno Papinska komisija za život. Ne smijemo zaboraviti sve ono pozitivno što bi nam umjetna inteligencija mogla pružiti, ali se inzistira na potrebi „humanizacije tehnologije“ koja će se moći oduprijeti „tehnizaciji ljudskosti“. Jedino ispravno korištenje umjetne inteligencije jest ono koje će pratiti transparentnost, inkluzija, odgovornost, nepristranost, pouzdanoć te sigurnost i privatnost. Zato se nameće prijeka potreba stvaranja etičkih smjernica u tom smislu, koje se nazivaju „algoretičke smjernice“. Doduše, u mogućnost stvaranja takvih etičkih načela sumnjuju mnogi. Alexander Filipović, stručnjak koji se bavi pitanjima etike u tehnologiji, tvrdi kako je te nove tehnologije gotovo nemoguće kontrolirati, i to iz razloga jer iza njih stoje ogromna ekonomска dinamika i financijske strukture. Zato smatra da bi za stvaranje takvih etičkih načela bilo potrebno stvoriti jedan široki svjetski pokret, svojevrsno svjetsko javno mnjenje, koje bi za cilj imalo uspostavu takve obvezujuće etike. Takav masovni zahtjev još nije na vidiku, ali nije isključeno da s vremenom neće nastati, pogotovo kada budu mnoge posljedice masovne uporabe umjetne inteligencije postale oipljive, one pozitivne, a posebice one negativne.

Presveto Trostvo proslavljen u Sv. Nedelji

Nedjelja 7. lipnja proslavljena je na poseban način u Župi Sv. Nedelja čiji je zaštitnik Presveto Trostvo koje se toga dana slavilo. Sveta je misa započela procesijom u kojoj su ministrianti s križem i svijećama u rukama ušli u crkvu predvođeni župnikom vlč. Mirkom Vukšićem.

On je u homiliji zahvalio Gospodinu na tome što su predci dali znakovito ime mjestu – Sv. Nedelja i kako su za patrona župe izabrali upravo Presveto Trostvo. U crkvi je bilo još slobodnih mjesta unatoč mjerama socijalne distance pa je propovjednik naglasio kako smo svi pozvani moliti za svu onu braću koja nisu došla i svojim svjedočenjem vjere trebali bi biti poticaj drugima. Presveto Trostvo dolazi nakon blagdana Uskrsa i Duhova. Ispovijedamo vjeru u jednoga Boga, a tri božanske osobe.

Osvrnuvši se na nedjeljno Evangelje župnik je istaknuo kako se moramo zapitati u što vjerujemo, tko je nama Bog u životu. Tako se često događa da su nam bog materijalne stvari, posao, djeca... a sve su to stvorena koja nam je Bog dao. Ljubav koja vlada između triju božanskih osoba trebala bi biti razli-

vena u obitelji jer po njoj Bog želi biti prisutan i očitovati se na Zemlji.

Svetu je misu animirao župni zbor koji se može pohvaliti novim klavirom. Suosnivačica i dugogodišnja članica zbora gđa Irena Mikuljan rekla je: „Zbor je osnovan 1996. god. na poticaj tadašnjeg župnika vlč. Josipa Zovića. Tih dana okupilo se desetak žena koje su započele pjevati, uz pratnju samoga župnika Zovića, a kasnije i djevojčice Kristine Kiršić koju je podučavala s. Zdravka Petrović.“

Orguljaš koji ih je dugo godina pratio bio je Mladen Udovičić, a unazad nekoliko godina za orgulje je sjela Alis Šajina koja je sadašnja orguljašica. Zbor ima i mladu nadu Iana Mikuljana koji polazi glazbenu školu pa se članice zbora nadaju kako će u njemu dobiti orguljaša – novu snagu podmlatka. Voditelji zbora u protekle su se 24 godine izmjenjivali pa su u početcima to bili: vlč. Josip Zović, vlč. Blaž Bošnjaković, vjeroučiteljica Helga Vrh, Ljiljana Česnik, a trenutni je voditelj zbor Nerina Ševrlica Bolfan. Jedna od posebnosti svetonedeljskog zbor jest suradnja s općinskim vlastima pa se zbor poziva na Dan

općine Sv. Nedelje kada izvodi himne i druge prigodne pjesme. Kao gosti sudjelovali su u Gračiću, a 10. godinu zaredom pjevaju u Istarskim Toplicama povodom blagdana Majke Božje od Zdravlja koji se slavi 21. studenoga. Ono što je možda zanimljivo, a manje znano jest da zbor sudjeluje i na sprovodima i vjenčanjima. Na taj se način prikupljaju sredstva, što je urođilo plodom pa se uz osobna novčana sredstva članica zbor i vanjskim donacijama uspjelo kupiti novi klavir koji je obogatio crkvu i zbor.

Nakon druženja za stolom Riječi i euharistijskim stolom, nastavilo se druženje uz iće i piće koje su pripremili domaćini. (LB)

Misa za Domovinu

Dana 30. svibnja 2020. povodom Dana hrvatske državnosti u Župi sv. Petra i Pavla u Marčani održana je svečana misa za Domovinu i narod. Svečanu svetu misu predvodio je župnik, velečasni Jure Purkić, a prije početka slavlja udruga dragovoljaca Domovinskoga rata, UHDDR-

a ogranka Marčana, na čelu s predsjednikom g. Oskarom Čalićem, uz župnika don Juru, pred križem župne crkve položili su vijenac i zapalili svijeću u spomen na sve poginule hrvatske branitelje i njihove obitelji te sve koji su sudjelovali u stvaranju moderne i suvremene države Hrvatske. Na svečanom misnom slavlju pjevao je domaći župni zbor uz orguljašku pratnju prof. Marije Hauser, koja se od ranih početaka održavanja ove tradicionalne svečanosti u župi Marčana uvijek rado odaziva našem pozivu za gostovanjem. Ova svečanost u župi Marčana ukorijenila se s vremenom u „srca“ župljana zahvaljujući svakako pojedincima i nekadašnjem župniku, mons. Marijanu Kancijaniću, koji je prije 24 godine prepoznao važnost u obilježavanju ovoga svečanog dana, i to služenjem mise za Domovinu i narod. Domovina je narod – domovina smo mi, ona nam je dala identitet, povijest, sadašnjost i budućnost, koja bez Boga, ako ga ne uvrstimo u svoje planove, kako osobne, tako i političke, neće imati smisla.

Hvala Gospodinu na ovome danu!

(Nicol Kolar)

Put svjetla na Brdu

„Stoljećima je Križni put posredovao sudioništvo vjernika na prvome trenutku vazmenoga događaja – Muci – i pridonio da se učvrste njegovi sadržaji u svijesti puka. Analogno tomu, u naše vrijeme, Put svjetla može djelotvorno posredovati životno vjerničko shvaćanje drugoga trenutka Vazma Gospodnjega – Uskrsnuća. Metaforom hoda, Put svjetla vodi od uočavanja zbilje boli do nade, do dosezanja istinskog cilja čovjeka: oslobođenja, radosti, mira, što su bitno vazmene vrijednosti.“ (Direktorij o pučkoj pobožnosti i liturgiji, Vatikan 2002., br.153)

Na Dan državnosti, 30. svibnja, bio je prekrasan sunčan dan – idealna prilika za održavanje pobožnosti Puta svjetla u župi Brdo. Uz domaćega župnika i još tri svećenika okupilo nas se tridesetak vjernika iz Labinskoga i okolnih dekanata. Pobožnost je predvodio župnik vlč. Josip Peteh. Sve je počelo u 9 h ispred kapele Gospe od Spasa u Kostrčanima u podnožju Brda.

Radosno smo krenuli s pjesmom na usnama prateći 14 postaja, razmatrajući događanja od Isusova uskrsnuća do pedesetnice.

Aktivno smo sudjelovali u molitvi i meditativno proživljavali susret Isusa i njegovih učenika. Uspinjući se kroz šumu, uz pratnju cvrkuta ptica, mogli smo doživjeti ljepotu Božjih djela i dati Njemu slavu za sve stvoreno. Naše je odredište i završetak hoda bilo u crkvi sv. Jurja na Brdu, gdje smo obnovili krsna obećanja. Nakon svečanoga blagoslova crkvom se zaorila pjesma „Kraljice neba, raduj se!“ Duhovno okrijepljeni Božjom riječi, nastavili smo druženje uz okrepnu za tijelo koju su pripremili domaćini.

Put svjetla, koji se tradicionalno, na razini Labinskoga dekanata, održava već nekoliko godina uoči Duhova, bio je prigoda da se du-

hovno pripremimo za taj blagdan i obilježimo rođendan Crkve.

Iz intervjeta s dugogodišnjim župnikom Brda, vlč. Josipom Zovićem:

Vlč. Josip Zović, svećenik, za čijeg je župnikovanja sagrađena kapelica Gospa od Spasa (1992.), ispričao nam je životnu priču Serafina Terčovicha koji je rodom iz sela Gorinci, župa Brdo, a zaslužan je što je u Kostrčanima podignuta kapelica. Naime, Serafino je bio pomorac koji je preživio tri brodoloma, a po pričanju vlč. Josipa posebno je zanimljiv bio treći. Njegov je brod u II. svjetskom ratu plovio Sredozemnim morem, iz Afrike prema Siciliji, i u jednom je trenutku torpediran. U eksploziji je došlo do izljevanja nafte s broda koja se zapalila na površini mora. Serafino je hrabro skočio u vatru, duboko zaronio i isplivao izvan područja požara. Našao je dasku za koju se uhvatio i zazivao zagovor Majke Božje da ga spasi. Dugo je vremena plutao dok ga nisu pronašli spasioci u kasne večernje sate. Zavjetovao se da će kao spomen na izbavljenje iz smrte opasnosti i zahvalu Majci Božji sagraditi kapelicu.

Župa Brdo prije II. svjetskog rata pripadala je Tršćansko-koparskoj biskupiji, a biskup je u to vrijeme

bio mons. Santini. Skupina vjernika otišla je u Trst kupiti kip sv. Jurja, imali su na pameti da sv. Juraj ima u ruci kopljje kojim probada zmaja, a nisu se sjetili da jaše na konju. Kupili su kip sv. Mihovila. Kada su već slavili blagoslov kipa, netko se sjetio da je to kip sv. Mihovila, a biskup Santini, da ih umiri, dosjetio se i rekao: „Ma lo stesso!“

Na ulazu u mjesto Brdo još uvijek стоји župna kuća koja je zapaljena za vrijeme II. svjetskog rata (4. 10. 1943.). Kada su Nijemci napravili pročešljavanje terena, zapazili su u župnoj kući komade vojne opreme. Naime, župnik se bavio lovom pa su pronašli pušku. Pod sumnjom da se u kući skupljaju partizani, zapalili su kuću. Župnik Franjo Križmančić (djelovao je u župi do 1956.) skrivao se u šumi. U požaru su nastrandale crkvene matice pa je župnik naknadno bilježio osnovne podatke ispitujući ljudе, a u to je vrijeme boravio u jednoj obiteljskoj kući nasuprot župnoj kući.

Na Brdu se časti i Sv. Križ. (14. 9.), a to je zapravo našašće Sv. Križa od carice Jelene pa je u mjestu uz crkvu sv. Jurja i kapela Sv. Križa te crkvica sv. Jelene. Sve je, kao i zvonik, obnovljeno donacijama iseljenika iz Amerike. (LB)

(www.zupelabindonji.com)

TIJELOVO

POREČ

Svetkovinom Presvetog Tijela i Krv Kristove Katolička Crkva diljem svijeta slavi otajstvo prisutnosti Isusa Krista pod prilikama posvećenoga kruha i vina. Od Isusove Posljednje večere, kada je ustanovljen ovaj sakrament Božje ljubavi, kršćani iskazuju zahvalu Bogu slavljenjem svete mise i tako isповijedaju vjeru u Kristovu prisutnost u Presvetom Oltarskom Sakramantu. Iako je štovanje Isusa Krista pod euharistijskim prilikama prisutno od samih početaka kršćanstva, a na poseban se način širi od 8. stoljeća nadalje, blagdan je službeno proširen na cijelu Katoličku Crkvu tek u 14. stoljeću. Svetkovina Tijelova, a s njom i tijelovska procesija, kod nas se slavila i prije, tako da 1279. godine nalazimo spomen o tijelovskoj procesiji u Zagrebu. I danas se svećano slavi u velikim i malim mjestima diljem naše domovine, u kojoj je Tijelovo državni blagdan.

Dana 11. lipnja 2020. svetkovina Tijelova svećano je proslavljena u Eufrazijevoj bazilici u Poreču. Euharistijsko je slavlje predvodio mons. Dražen Kutleša, porečki i pulski biskup, uz koncelebraciju mons. Sergija Jelenića, kancelara Biskupije, te župnika preč. Milana Zgrabića i vlč. Janeza Barboriča, porečkoga kapelana, a uz sudjelovanje vjernoga puka.

Govoreći o otajstvu Tijelova, u svojoj je homiliji mons. Kutleša rekao da je današnja svetkovina onima koji imaju čvrstu vjeru shvatljiva i jednostavna, za razliku od drugih koji traže znanstvene dokaze da bi nešto mogli shvatiti. Ipak, veličina je svakoga čovjeka, a i znanstvenika, u tome da je otvoren novim dostignućima i da ide onamo gdje ga razum i istina vode. Mi ljudi ograničena smo bića i neke stvari možemo shvatiti samo do određen razine, a drugo je ono što nas nadiči. Zato na današnji blagdan trebamo preispitati svoju vjeru. Nadalje, govoreći o evanđeoskom odlomku o Isusovu čudesnom umnažanju kruhova, Biskup je rekao da smo i mi u opasnosti, kao i Isusovi učenici koji su Isusu savjetovali da otpusti gladno mnoštvo, da se zatvorimo pred potrebama svojih bližnjih koje nam Bog stavlja na put, a poglavito svojim obiteljima. Osim toga, vidićemo da Isus ne želi te ljude otpustiti, nego im želi pomoći, nahraniti ih. Mi danas možda nismo gladni kruha, ali smo duhovno ranjeni i gladni onih duhovnih stvarnosti - ljubavi, poštenja, istine. Stoga smo svi pozvani prihvatići jedni druge u našim obiteljima - muža, ženu...te biti iskreni, pošteni. Nadalje, Isus je rekao učenicima da okupe ljude

u skupine po pedeset, odnosno da budu u zajednicama. To je i nama poziv da budemo u zajednicama jer kada dođu oluje i problemi, javlja se osjećaj osamljenosti i čovjek zaluta jer nismo svi čvrsti i onakvi kakvi bismo trebali biti. Zato nas župne zajednice pozivaju da budemo zajedno, d http://www.biskupija-porecko-pulska.hr/images/2020/06-lipanj/IMG_20200611_120524.jpg a zajedno možemo blagovati i dijeliti kruh jer ako smo sami, postoji opasnost da postanemo egoisti, da uzimamo kruh samo za sebe, a ne vidimo potrebu drugih ljudi koji žive oko nas. Zato budimo u župnoj zajednici, a upravo je središte te župne zajednice Euharistija, ono što mi danas slavimo, oko čega se okupljamo i gdje Bogu zahvaljujemo. Nadalje, Isus poziva svoje učenike da kruh podijele narodu. On je mogao to sam učiniti, ali se želi osloniti na svoje suradnike. Zato nam je on ostavio apostole, odnosno svoje nasljednike - svećenike, da u njegovo ime i njegovom snagom lome kruh. Zato se trebamo zapitati, počevši od nas svećenika, ali i vjernika kakvi smo mi vjernici. Dopuštam li da drugi oko mene gladuju? Svi ćemo poći s ovoga svijeta i ništa sa sobom ne možemo ponijeti. Možemo ponijeti samo djela milosrđa i djela ljubavi. Stoga, ako činimo dobro, nastavimo činiti dobro, a ako ne činimo dobro, obratimo se, a ne tražimo obraćenje od drugih, zaključio je mons. Kutleša svoju homiliju.

Nakon popričesne molitve uslijedila je euharistijska procesija, počevši od glavnoga oltara do oltara bl. Miroslava Bulešića u atriju i natrag do glavnoga oltara. Svećana sveta misa završila je blagoslovom s Prešvetim Oltarskim Sakramentom.

(s.TP)

LABIN

Tijelovo, punim nazivom svetkovina Presvetoga Tijela i Krv Kristove.

Blagdanom Tijelova želimo obnoviti svoju vjeru u osobu Isusa Krista, Bogičovjeka.
„Želimo se ponositi ići za tobom, Isuse, da te hvalimo, da te slavimo!“ rekao je dekan vlč. Mirko Vukšić na samom početku tijelovske procesije. Nakon pjesme „Svet, svet, svet“ krenula je procesija iz crkve Rođenja BDM. Na čelu je bila kadijonica, zatim križ, ministranti s laticama cvijeća, svećenici, Presveti Oltarski Sakrament pod nebnicom, pjevači te ostali vjernici.

Postaje su bile postavljenje u starogradskoj jezgri i ukrašene cvijećem i svijećama. Na Suncem obasjanim postajama izmjenjivali su se svećenici pokazujući da molitvom, poniznošću i s radošću javno prihvaćamo dar Isusove prisutnosti, da je to spomen Isusove smrti i uskrsnuća, da ne zaboravljamo da je Euharistija Kristova žrtva na križu i na kraju da znamo kako je Euharistija gozba Tijela i Krv Kristove. Nadahnuti Božjom riječi, pjesmom, molitvom slavili smo Boga i svojim životom bili „žive pokaznice“ te kao takvi kršćani bili izvor blagoslova za svijet. Kršćanin bi se trebao zapitati: „Kako predstavljam Krista u svijetu?“

Svećenici i vjernici na kraju su procesije ušli u crkvu gdje je udijeljen blagoslov. Uz pjesme „Tebe Boga hvalimo“, „Divnoj dakle“ i „Blagoslovjen budi Bog“ vjernici su s radošću i ispunjenih srdaca otišli na zajedničko druženje u obližnji PC „M. Bulešić“ s odlukom da su spremni svjedočiti živu vjeru u Isusa Krista u svakidašnjem životu.

Bilo nas je stotinjak, nadajmo se mnogo većem broju na idućem Tijelovu! (NL)

PULA

Vjernici iz svih pulskih župa okupili su se o svetkovini Presvetog Tijela i Krvi Kristove, u četvrtak, 11. lipnja 2020. godine, u pulskoj katedrali. Ovogodišnja je proslava zbog epidemioloških razloga bila bez procesije gradskim ulicama, a održana je, kako je u napomeni na kraju mise spomenuto pulski dekan preč. Milan Mužina, kao u neka davna vremena, kojih se samo stariji sjećaju, samo po katedrali. Osim oltara Presvetog Srca Isusova i Majke Božje pripravljena su još dva oltara pri dnu crkve.

Misno slavlje predvodio je porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan, a koncelebrirali su župnici pulskih gradskih župa.

Biskup je u prigodnoj homiliji podsjetio da vjernici nošenjem sakramenta u procesiji u pokaznici na najsvečaniji mogući način časte središnje otajstvo naše vjere. Nadalje je pojasnio da se blagovanjem euharistije događa prožimanje osoba, „živi Gospodin se daruje meni, stupa u mene i poziva me da mu se potpuno predam, kao što to reče sv. Pavao „Živim, ali ne živim više ja, nego u meni živi Krist.“

Biskup je nadalje obrazložio da je cilj našega slavljenja mise i primanja pričesti dvostruk: osobna pretvorba, preobrazba svakoga od nas te povezivanje svih vjernika u jednu obitelj koju povezuje Euharistijsko Kristovo tijelo. Time što pristupamo Pričesti mi isповijedamo da nijedan čovjek ne može i ne smije živjeti sam za sebe, niti ostavljen u svojoj samoći, marginaliziranoći i izolaciji. Primanje sv. Pričesti nam je poziv na življenje ljudskoga zajedništva, solidarnosti i ljubavi te na darivanje sebe drugima, jer svi smo pozvani razvijati se kao biće zajedništva i postajati kruhom za druge.

Biskup je podsjetio da se euharistija od davnina naziva i popudbinom, ne samo za umiruće, jer Krist nama, svojim vjernima, kao nekada starome Narodu Božjemu nakon oslobođenja iz ropstva u Egiptu, u sakramenu krštenja daje čudesnu vodu, a hranu i piće nam daje u euharistiji, da ne klonemo u teškoćama života nego da ustrajemo u vedroj nadi prema blaženom cilju koji nam je obećan. Pozvao je na kraju sve okupljene da zahvaljuju za taj najveći dar po kojem Krist ostaje s nama do konca svijeta, te da se okupljamo na nedjeljnim misnim slavljinama i hranimo dušu svetom pričesti, kako bismo ojačani tom snagom bili dobri svjedoci evanđelja, istine, zajedništva, ljubavi i mira te tako graditelji boljega svijeta, zajedno sa svim ljudima dobre volje.

(G. Krizman)

Euharistijsko čudo u Buenos Airesu

Crkva je priznala autentičnost više od 130 euharistijskih čuda, a najstarije na popisu čudo je iz Lanciana u Italiji iz 8. st. kad je svećenik, bazilijanac, slavio svetu misu i dok je izgovarao molitvu posvete, video je kako se hostija pretvara u tijelo, a vino u krv. U Buenos Airesu dogodilo se posljednje euharistijsko čudo koje je Crkva priznala, a bilo je to 1996. u vrijeme (nad)biskupa Jorgea Marija Bergoglia, današnjega pape Franje, koji je inicirao znanstveno istraživanje jer se posvećena hostija pretvorila u tijelo i krv. Što nam Bog poručuje ovakvim čudima? Sve slabija vjera u stvarnu prisutnost uskrsloga Krista u Euharistiji jedan je od osnovnih znakova krize duhovnoga života. Isus Krist želi oživjeti našu vjeru u svoju euharistijsku prisutnost i radi toga nam svako malo, u povijesti Katoličke Crkve, daje znakove – euharistijska čuda.

Početak čuda

Toga 18. kolovoza 1996. oko 19 sati vlč. Alejandro Pezet slavio je svetu misu u katoličkoj crkvi u trgovačkoj četvrti Buenos Airesa. Nakon što je završio s dijeljenjem pričesti, prišla mu je neka gospođa i rekla mu da u stražnjem dijelu crkve leži na svjećnjaku odbačena hostija.

Vlč. Pezet odmah je pošao do posvećene hostije, no ona je bila tako uprljana da je nije mogao pojести. Stavio ju je u posudu s vodom i pohranio ju u svetohranište u kapelici Presvetoga Oltarskog Sakramenta. Kad je tjedan dana potom, u ponedjeljak 26. kolovoza, otvorio tabernakul, u čudu je ustanovio kako se hostija promijenila u mišićno tkivo, koje je bilo krvavo. O svemu je izvjestio Jorgea Bergoglia, današnjega papu Franju, koji je tada bio pomoćni biskup kardinalu Antoniju Quarracinu. Bergoglio je naložio da se učine profesionalne fotografije. Fotografije od 5. rujna jasno su pokazale da se hostija, odnosno komad mišićnoga tkiva, značajno povećala.

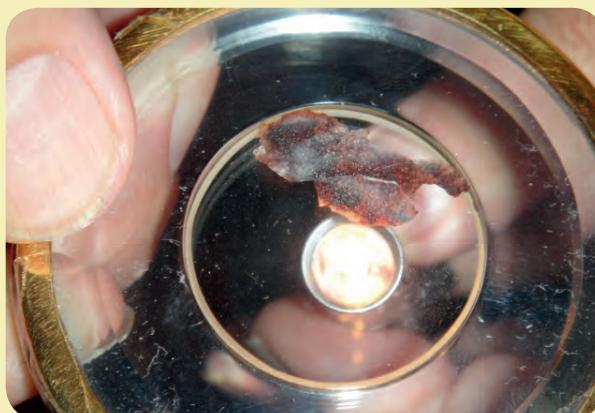
Tkivo je zatim nekoliko godina čuvano u svetohraništu, a cijela je stvar držana u tajnosti. Budući da hostija cijelo to vrijeme nije podlegla raspadanju, nadbiskup Bergoglio ju je 1999.

godine odlučio podvrći znanstvenim ispitivanjima.

Dr. Castanon je 5. listopada 1999. g. u prisutnosti nadbiskupova predstavnika uzeo uzorku tkiva. Zatim ih je poslao znanstvenicima u New York ne davši im nikakve dodatne informacije, kako bi se izbjegle bilo kakve sugestije.

U trenutku uzimanja uzorka srce je bilo živo!

Jedan od istraživača bio je dr. Frederic T. Zugibe, glasoviti njujorški kardiolog i patolog sudske medicine. On je ustvrdio da je ispitano tkivo dio ljudskoga tijela s vlastitim DNA te da je „ispitani uzorak dio srčanoga mišića stijenke lijeve srčane klijetke. Taj je mišić odgovoran za stiskanje srca. Treba imati

na umu da lijeva klijetka srca pumpa krv prema svim dijelovima tijela. Srčani je mišić pod upalnim procesom, što pokazuje velik broj bijelih krvnih zrnaca. To ukazuje na činjenicu da je uzorak uzet sa živoga srca. Tvrdim da je srce bilo živo jer bijela krvna zrna izvan živoga organizma odumiru – ona su potrebna kako bi se mišić održao na životu. Prisutnost bijelih krvnih zrnaca, dakle, svjedoči da je u trenutku uzimanja uzorka srce bilo živo. Osim toga, bijela krvna zrna prodrla su u tkivo što ukazuje na činjenicu da je srce bilo izloženo jaku pritisku, primjerice, kao da je ta osoba primila snažan udarac u predjelu prsnoga koša.“ Tada mu je novinar rekao koliko se tkivo s kojeg je uzet uzorak nalazilo u vodi.

Dvojica Australaca, glasoviti novinar Mike Willesee i pravnik Ron Tesoriero, koji su bili svjedoci tih ispitivanja i znali otkuda potječe uzorak,

bili su zatečeni nalazom dr. Zugibea. Naime, hostija, odnosno tkivo s kojega je uzet uzorak, bila je prije ispitivanja uzorka mjesec dana čuvana u posudi s običnom vodom, a potom tri godine u posudi s destiliranom vodom. Willesee je upitao znanstvenika koliko bi dugo bijela krvna zrna mogla ostati na životu u ljudskom tkivu koje je pohranjeno u vodi. Doktor Zugibe odgovorio je da bi odumrla u samo nekoliko minuta. Tada mu je novinar kazao koliko se tkivo s kojeg je uzet uzorak nalazilo u vodi. Zugibe je na to odgovorio da ne pronalazi znanstveno objašnjenje te činjenice i da ne postoji nikakvo racionalno tumačenje. Tada je Willesee otkrio da je ispitani uzorak dio posvećene hostije (bijeli beskvasnji kruh) koja se na tajanstven način promijenila u dio ljudskoga mišića. Osupnut tom informacijom dr. Zugibe je rekao: „Na koji način i zašto je posvećena hostija mogla promijeniti svoje stanje i postati živo tijelo i krv čovjeka, za znanost će ostati velika nerazjašnjena tajna koja u potpunosti nadilazi njezinu kompetenciju.“

Posljedice čuda

Zahvaljujući ovim čudesnim znakovima mnogi su povjerivali u Boga, istinski doživjeli svetu misu. Odgovor nam može dati samo vjera u Božje nadnaravno djelovanje, vjera u Boga, koji nam želi posvjestiti da je zaista prisutan u misteriju Euharistije. Kristovu prisutnost u prilikama kruha i vina možemo vidjeti samo očima vjere jer se On – njegovo Tijelo i Krv, zajedno s njegovom dušom i božanstvom – ondje nalazi proslavljen (v. KKC br. 1413). Kako bi nam pomogao vjerovati da njegova prisutnost u Euharistiji nije simbolična, nego stvarna, Gospodin nam daje čudesa (Iv 4,48), koja ovu stvarnost otkrivaju našim osjetilima. Zahvaljujući ovim čudesnim znakovima, mnogi su povjerivali u Boga, istinski su doživjeli svetu misu, koja ponavlja dramu našega spasenja – Njegovu muku, smrt i uskrsnuće.

(Prir. David GORTAN)

“EVO SRCA KOJE JE LJUDE TOLIKO LJUBILO”

Blaženi Alojzije Stepinac u jednoj svojoj propovijedi kaže: „*Nastojmo što bolje upoznati to božansko Srce Isusovo, dok još imamo vremena i prilike! Nastojmo mu se klanjati svom smjernošću srca svojega, dok imamo vremena i prilike! Nastojmo mu pružiti naknadu za nebrojene uvrjede, dok imamo vremena i prilike! Nastojmo ga ljubiti svim žarom srca svojega, dok imamo vremena i dok ga možemo ljubiti slobodnim izborom svoje volje! Takvu ljubav traži Isus na zemlji jer ga oni blaženi duhovi u nebu nužno ljube, jer ga gledaju licem u lice! Nastojmo sve to izvesti, dok imamo vremena, jer će dani života našega na toj zemlji brzo, vrlo brzo završiti.*“ Mjesec lipanj, koji je posvećen Presvetom Srcu Isusovu, upravo je najbolje vrijeme da bolje upoznamo i žarko uzljubimo to divno sveto Srce u kom' je jedini spas!

Svu ljubav svoga srca Isus nam je pokazao na Kalvariji, prolivši za sve nas zadnju kapljicu svoje Presvete Krvi. No, čovjek je, zbog svoje ranjene naravi i sklonosti grijehu, sklon na to zaboraviti i udaljiti se od Boga ljubavi. Bog, u svojoj preobilnoj ljubavi i milosrđu, neumorno podsjeća na to koliko ljubi čovjeka i uvijek iznova daje prilike ranjenu i grešnu čovjeku da obnovi svoju ljubav i da mu se vrati.

To nam svjedoči i događaj koji se dogodio u 17. st. kada se Isus ukazao jednoj skromnoj i poniznoj redovnici koja je živjela u Francuskoj – sv. Mariji Margareti Alacoque. Isus ju je učinio baštinicom svoga Presvetoga Srca. Zatražio je od nje da čitavom čovječanstvu otkrije koliko Njegovo Srce gori od ljubavi prema nama te da se u samoj Katoličkoj Crkvi uvede poseban blagdan i pobožnost prema Presvetom Srcu Isusovu kao zadovoljštinu za sve uvrede koje mu se nanose. Velika objava štovanja Presvetoga Srca Isusova ovoj redovnici bila je u lipnju 1675. Sveta Marija Margareta

bilježi: „*Dok sam jednom bila pred Presvetim Sakramentom, jednog dana u osmini Tijelova, primila sam od svog Boga izvanredne milosti Njegove ljubavi te sam se osjećala dirnuta željom da se nekako zahvalim te mu užravtim ljubav za ljubav.*“ Isus joj je, pokazujući joj svoje Srce, rekao: „*Evo Srca koje je ljude toliko ljubilo te nije ništa štedjelo sve dok se nije iscrplio i istrošilo da bi im posvjedočilo svoju ljubav. A kao zahvalnost ja od većine primam samo nezahvalnost, njihovim nepoštivanjem i svetogrđima, njihovom hladnoćom i njihovim prezirom što mi ih iskazuju u tom Sakramenu ljubavi. A najviše me boli što su to srca meni posvećena koja se tako u tome vladaju. Zato te molim da prvi petak nakon osmine Presvetog Sakramenta bude posvećen posebnim blagdanom da bi se počastilo moje Srce tako da se toga dana prima pričest i tako se naknadom dade zadovoljština za uvrede što ih primam za vrijeme dok je bilo izloženo na oltarima. A Ja ti obećajem da će se moje Srce raširiti da bi obilno izlilo moć svoje božanske ljubavi na one koji mu iskažu tu čast i koji nastoje da se ona Njemu iskazuje.*“

U jednom ukazanju sv. Margareti Mariji Alacoque Isus je dao ova „občećanja“ onima koji će biti vjerni štovatelji Njegova Presvetog Srca:

1. **Udijelit će im sve milosti koje su im potrebne u njihovu staležu.**
2. **Unijet će mir u njihove obitelji.**
3. **Utješit će ih u svim njihovim patnjama.**

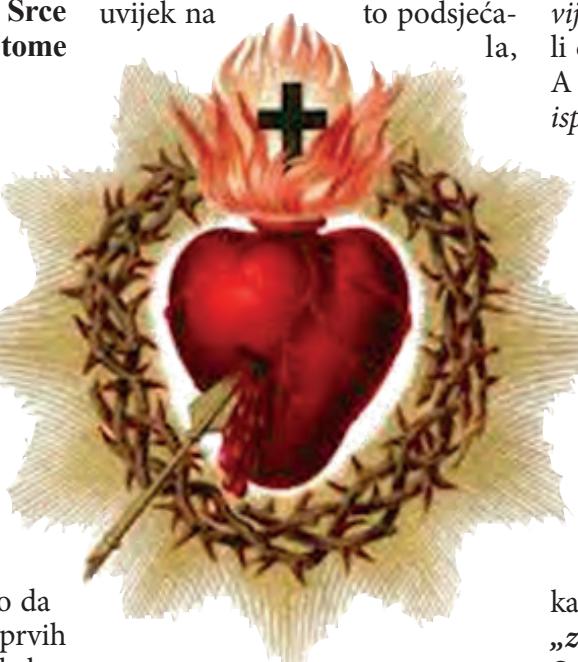
4. Bit će njihovo utočište u životu, a osobito na času smrti.
5. Izlit će obilne blagoslove na sve njihove pothvate.
6. Grešnici će u mome Srcu naći izvor i beskrajni ocean milosrda.
7. Mlaki će postati gorljivi.
8. Gorljivi će se brzo uzdignuti do velikoga savršenstva.
9. Moj će se blagoslov spustiti i na kuće gdje bude izložena i duboko štovana slika moga Presvetoga Srca.
10. Svećenicima će dati milost da ganu i najtvrdja srca.
11. Imena onih koji šire ovu pobožnost, bit će zapisana u moje Srce i nikada neće biti izbrisana.
12. Svima onima koji se u devet uzastopnih mjeseci pričeste

svakoga prvoga petka u mjesecu, ja obećavam preobilje milosrđa moga Srca te milost posljednje sv. ispovjedi. Oni neće umrijeti u mojoj nemilosti, nego će dobiti svete sakramente i moje će Srce biti njihovo utočište u tome trenutku.

Ovo se posljednje obećanje posebno utisnulo u moje srce već u djetinjstvu, kada sam prvi put obavila pobožnost Devet prvih petaka. Nakon svoje prve pričesti pošla sam na ispovijed. U toj ispovijedi ja sam se potužila svećeniku da moj tata ne ide baš na svetu misu i da se nije ispovjedio preko 10 godina te da sam ja zbog toga žalosna. Svećenik mi je rekao da za svoga tatu obavim Devet prvih petaka. Ja ni sama nisam znala kada je to pobožnost. Onda mi je on objasnio: „Na svaki prvi petak u mjesecu dođi u crkvu, ispovijedi se,

pričesti i prikaži to za svoga tatu.“ I ja sam poslušala onako kako mi je svećenik rekao. Znam da sam išla na neki ples u to vrijeme, ali sam jako dobro pazila da ne propustim nijedan prvi petak. Mama me uvek na

to podsjećala,

ona je jedina, osim Isusa, značala da to obavljam jer sam se njoj povjerila. Ako nisam mogla nave-

čer na misu zbog obveza, išla sam ujutro, i to prije škole.

I došao je moj osmi prvi petak. Znam da je bilo vrijeme pred Uskrs. Tata je došao doma i rekao nam: „Imam jednu lijepu vijest za sve nas.“ Mi smo pomislili da je možda dobio neki novac. A on nam je rekao: „Ne. Ja sam se ispovjedio!“ Ja sam bila toliko sret-

na da to ne mogu niti opisati!

I znala sam: ISUS JE ČUO I USLIŠAO MOJU MOLITVU! U to sam bila tada, a i danas sam u to uvjerenja. Ta pobožnost duboko mi se urezala u srce i tijekom života puno sam ju puta obavila na različite nakane. Uvijek mi je na srcu želja potaknuti druge da se mole Srcu Isusovu, da ih Njegovo divno Srce jako ljubi i da će im Isus uvijek pomoći! Jer, kako kaže naš bl. Alojzije Stepinac, „za sve ima lijeka u ovom divnom Srcu Boga našega!“

(Izvori: Sv. Margareta Marija, Autobiografija; Bl. Alojzije Stepinac, Propovijedi o Presvetom Srcu Isusovu)

Molitva Presvetom Srcu Isusovu

*Presveto Srce Isusovo, molim te,
obnavljaj u meni
svakog časa, dana i noći
čin ljubavi.
Koliko ljubim, toliko živim.
Ti, Gospodine, ljubi u meni.
Ti, Gospodine, živi u meni.
Moja nestalnost strašno me muči.
Borim se, molim uvijek,
da neprestano ljubim,
ali mi uvijek ne uspijeva.
Ljubim samo dok ti ljubiš u meni,
a kad ne ljubim, prazna sam i pusta.
Tada sam sama bijeda.
Oh, Gospodine, ljubi, ljubi u meni!
Želim ti i najneznatniji čin
prikazati samo iz ljubavi.*

*Svaku žrtvu želim
s tvojom žrtvom sjediniti;
želim izgarati za Krista, za duše.
Tvoja čista, precista krvna Žrtva
neka očisti moju nesavršenu žrtvu
i prikaže Vječnom Ocu u ljubavi
kao nadoknadu za uvrede
nanesene tvome Presvetom Srcu.
Obnavljaj u meni čin tvoje ljubavi
jer želim živjeti ne samo na zemlji
nego i u vječnosti.
Amen. Aleluja.*

Jozefina Glasnović,
suutemeljiteljica Javnoga vjerničkog
društva OMNIA DEO, 18. 6. 1998.

Svećeničko ređenje u pulskoj katedrali

Wojciech Wlazlo, Leonard Škec i Graziano Di Crescenzo tri su nova svećenika inkardinirana u prezbiterij Porečke i Pulsko biskupije, zaređeni su po rukama ordinarija mons. dr. Dražena Kutleše.

Mons. dr. Dražen Kutleša zaređio je u subotu, 20. lipnja 2020. tri nova svećenika za Porečku i Pulsku biskupiju. Uz biskupa Kutlešu, generalnog vikara mons. Vilima Grbca

i rektora pulskog Biskupijskog sjemeništa Redemptoris Mater preć. Alejandra Castilla Jimeneza, na misi ređenja koncelebriralo je pedesetak svećenika, iz Istre ali i drugih biskupija, napose iz Poljske, Italije i iz Zadra, od kuda dolaze ređenici. Misi je nazočio je vlč. Piergiorgio De Angelis, donedavni rektor pulskoga sjemeništa, koji je nedavno unaprijeđen u neoaktekumenskoj hijerarhiji i postao je prezbiter u međunarodnoj ekipi odgovornih za Neokatekumenski put u Hrvatskoj i okolnim zemljama.

Riječi proroka Malahije upućene svećenicima

Biskup je na početku prigodne homilije iznio razmišljanje o Prvom starozavjetnom čitanju, od proroka Malahije, koji upućuje svoje riječi u prvom redu svećenicima i opominje ih, te se riječi mogu uputiti i danas svima nama, no znajući da ima i danas svećenika koji savjesno vrše svoju službu, rekao je biskup. Prva opomena odnosi se na nemar

prema žrtveniku Božjem, nemar prema oltaru. Do toga dolazi, prema prorokovim riječima, jer su zanemarili neokaljanu žrtvu, prinosili su neprikladne žrtve, nisu iskazivali dostoјnu čast Bogu, iako je to bio njihov poziv. Uvijek kada prilazite oltaru trebate biti svjesni da morate iskazivati čast Bogu jer bez njega ste nitko i ništa, rekao je propovjednik svećenicima. Potrebno je pridržavati se onoga što su vas formatori u sjemeništu učili, i biti neokaljani svećenik koji živi uzorno i moralno. Samo tako ćete znati živjeti ono što vam je propisano. Budite ono što od Vas Isus Krist i Crkva traže, budite moralni, pošteni, i budite ono što od vas vaši vjernici traže. Nadalje, nastavio je biskup, pravi svećenik je i žrtva i svećenik, koji prikazuje samoga sebe i prikazuje žrtvu Bogu, samo tako može prikazivati i tuđe žrtve. Malahija govori da će prokleti svećenički blagoslov, zbog onih koji se nisu pridržavali Levijeva zakona. Do nedostataka u svećeničkom djelovanju, danas kao i u vrijeme

proroka Malahije, dolazi zbog tri razloga: iako poznaju Riječ Božju svećenici se je ne pridržavaju jer je nisu prihvatili u svome srcu, svećenik će moći istinski naviještati Riječ Božju i istinski smisao života samo ako je s Riječu istinski povezan i ako je živi, treći razlog poteškoća u svećeničkome djelovanju je nedostatak vječne vizije do čega dolazi kada je čovjek zaokupljen samo ovozemaljskim.

Obraćajući se okupljenim vjernicima biskup ih je potaknuo da prate svoje svećenike molitvom i da ih ohrabruju, no i da ih opomenu kada nešto nije u redu, a ne da ih samo hvale.

Iz govora proroka Malahije biskup je istaknuo izraz da „trebamo hoditi s Bogom“, kao što su to činili veliki praoci iz Staroga Zavjeta. Istaknuo je da svećenici trebaju preko svojih usta naviještati pravu Istinu Gospodnju, istinito a ne parcijalno prema vlastitim tumačenjima, to je

moguće samo ako je proživljeno i nadahnuto Evandjeljem. Svećenik treba govoriti iz srca o strahu Božjem i o slavi Božjoj. Bogu iskazujemo slavu preko ljubavi, čineći dobra djela. Nije dobro govoriti da će Bog iz ljubavi sve činiti, a da mi možemo raditi što god želimo, samo da se na kraju pokajemo; to nije prava ljubav ni pravo milosrđe, to je računica koju nekada neki svećenici, jer ne žive onako kako treba, naviještaju ljudima, vodeći tako mnoge na kriji put. Strah Gospodnjeg uključuje i mržnju prema grijehu. Trebate hoditi s Gospodinom, tako će ga bolje upoznati, rekao je biskup novim svećenicima, a to će moći samo ako se molite i živite kako vam propisuje Crkva. Nadasve, trebate biti primjer uvijek, i kada mislite da vas ljudi ne vide, samo ćete tako ljude privući Crkvi.

Za biti dobar svećenik bitno je naučiti slijediti Isusa Krista što je moguće vjernije njegovim nauku.

Bitno je naučiti vjernike da ne da naslijeduju svećenika, nego Isusa, upozorio je biskup na opasnost stvaranja vlastite sljedbe. Važno je ostati vjeran svome pozivu te time poticati vjernike da i oni ostanu vjerni svome zvanju u obitelji. Bitno je znati potaknuti sebe na pokajanje, na isto potaknuti i svoje vjernike i naučiti ih da mrze grijeh, da uvijek traže što je Božji put i da nikada ne skrenu s toga puta. Na kraju, potaknuo je svećenike da uvijek naviještaju cjeloviti Božji nauk, bez biranja za ugoditi sebi ili ljudima.

Potaknuo je još jednom okupljene vjernike da mole za svoje svećenike, da ih potiču i pohvale za dobro, a iz bratske ljubavi opomenu za ono što nije dobro. Latinskom je izrekom rezimirao da svećenik treba biti „Fortiter in re, suaviter in modo“, čvrst u onome što je bitno, ali blag u načinu.

„Dixi et salvavi animam meam“

„Dixi et salvavi animam meam“, rekoh i spasih dušu svoju; rekao samo ono što treba a vi nastojte spasiti svoju dušu i da svima budemo na primjer i poticaj, zaključio je mons. Kutleša homiliju na misi svećeničkog ređenja u pulskoj katedrali.

Trideset novih svećenika u devet godina

Biskup je na kraju, nakon mladomisničkog blagoslova, čestitao ređenicima, ali i njihovim obiteljima, profesorima, formatorima i svima onima koji su uložili trud u njihov put prema svećeništvu. Spomenuo je između ostalog da je sa ovim ređenjem, od dolaska u Porečku i Pulsku biskupiju u prosincu 2011. godine, zaredio sveukupno 30 novih svećenika, najvećim dijelom za ovu mjesnu Crkvu. Od toga broja većina novih svećenika je formaciju stekla u pulskom Sjemeništu „Redemptoris Mater“, a jedan manji dio u Bogosloviji u Rijeci. Misno slavlje glazbeno su uzveličali kantori iz neokatekumenskih zajednica, a nekoliko pjesama izveli su pjevači iz raznih pulskih župnih zborova uz orguljsku pratnju.

Tko su novi ređenici?

WOJCIECH WLAZŁO, rođen je 21. travnja 1992. godine u Warszawi (Poljska), od oca Krzysztofa i majke Justyne. Sakrament krštenja primio je 6. lipnja 1992. u župi Blažene Djevice Marije od krunice u Warszawi, a krizman je 1. travnja 2007 u župi Rođenja Blažene Djevice Marije u Warszawi. Nakon polaganja mature upisuje ekonomski fakultet. 2006. godine sluša kateheze Neokatekumenskog puta u Warszawi i započinje itinerarij kršćanske inicijacije u neokatekumenskoj zajednici. Prije početka prve godine studija, čuvši snažan Kristov poziv za novu evangelizaciju u službi prezbitera, ulazi 2011. godine u Biskupijsko misijsko sjemenište Redemptoris Mater u

Puli gdje je započeo i nastavio filozofske i teološke studije.

LEONARD ŠKEC, rođen je 14. studenog 1988. godine u Zagrebu, od oca pokojnog Dragutina i majke Ines, a odrastao je u Zadru. Sakrament krštenja primio je 8. travnja 1989. u župi Presvetog Trojstva u Svetoj Nedelji, a krizman je 14. svibnja 2005 u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zadru. Godine 2006. godine sluša kateheze Neokatekumenskog puta u Zadru i započinje itinerarij kršćanske inicijacije u neokatekumenskoj zajednici. Nakon završene osnovne i srednje škole u Zadru, upisuje pravo na sveučilištu u Zagrebu. Nakon završene 4. godine studija odgovara na Kristov poziv na svećeništvo

odgovara dajući svoju raspoloživost Crkvi da bude poslan bilo gdje za potrebe nove evangelizacije i Božjom providnošću biva dodijeljen 2011. godine Biskupijskom misijskom sjemeništu Redemptoris Mater u Puli gdje je započeo i nastavio filozofske i teološke studije.

GRAZIANO DI CRESCENZO, rođen je 16. srpnja 1967. u Schaffhausen (Švicarska), od oca Pietra i majke Liliane. Sakrament krštenja primio je 30. svibnja 1968. u talijanskoj katoličkoj misiji u Schaffhausen, a krizman je 16. svibnja 1985. u župi „Santa Maria in Herulis“ u Ripattoni. Osnovno školsko obrazovanje stekao je u Teramu te kasnije upisao i dovršio srednju komercijalnu i trgovačku školu. Narednih 20 godina radi, prvo u industrijskim pogonima a kasnije osniva i uzdržava vlastito poduzeće. 2009. godine sluša kateheze Neokatekumenskog puta u Teramu i započinje itinerarij kršćanske inicijacije u neokatekumenskoj zajednici. Odgovarajući na Kristov poziv za novu evangelizaciju ulazi 2014. godine u Biskupijsko misijsko sjemenište Redemptoris Mater u Sarajevu gdje je započeo filozofske i teološke studije, a nastavio ih je u Biskupijskom misijskom sjemeništu Redemptoris Mater u Puli gdje se nalazi od 2015. godine.

(G. Krizman)

Relikvije sv. Romualda nakon deset stoljeća u Samostanu sv. Mihovila nad Limom

Unedjelju, 21. lipnja 2020. godine, nakon gotovo deset stoljeća, relikvije sv. Romualda stigle su u Samostan sv. Mihovila nad Limom kojeg je taj duhovni velikan osnovao krajem prve polovice XI. stoljeća. Zalaganjem vlč. mr. Lina Zohila, župnika Vrsara i Gradine, od Redovničke uprave u Camaldoliju, u Italiji, do bivene su za tu crkvu relikvije svetog utemeljitelja koje su nedjelju nakon

svečevog spomendana svečano uni jete u samostansku crkvu. Okupilo se dvjestotinjak osoba iz Porečkog i drugih dekanata.

Nakon misnoga slavlja održano je predstavljanje monografije "Crkve i crkvice Sutlovreštine i okoline" autora vlč. Josipa Kalčića, do nedavno dugogodišnjeg župnika Sv. Lovreča i Gradine, u kojoj progovara i o Samostanu sv. Mihaela Nad Limom. O knjizi su govorili: mons. dr. Dražen Kutleša, biskup, izv. prof. dr. sc. Ivan Milotić, Marino Martinčević, prof., dr. Livio Prodan, prof., autor vlč. Josip Kalčić, gosp. Oliviero Antolović te vlč. mr. Lino Zohil, župnik.

Nakon svečane procesije oko zidina samostana porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša je svečeve relikvije unio u samostansku crkvu gdje su u pri godnom relikvijaru tijekom mise

bile izložene uz svečevu sliku. Na početku je sve okupljene pozdravio župnik domaćin, vlč. mr. Lino Zohil istaknuvši: Veliki je to događaj za sve nas ovdje nazočne a i šire te su nam se tom prigodom svojim pismom javili ioci Kamaldoljani iz Kamaldolija preko svoga generalnog priora o. Alessandra Barban. Uz biskupa i župnika concelebrirali su kancelar, mons.. Sergije Jelenić, vlč. Josip Kalčić, preč. Ante Žufić i vlč. Ivan Princ.

Proje početka misnoga slavlja kratko izlaganje o značaju Samostan sv. Mihovila nad Limom te o svečevoj povezanosti s tim mjestom govorio je izv. prof. dr. sc. Ivan Milotić. On je istaknuo da je to mjesto, koje odiše posebnim metafizičkim ozračjem, od najveće važnosti za kamaldoljane jer je usko povezano s temeljem njihove duhovnosti.

Biskup je u prigodnoj homiliji, spominjući ulomak iz Matejeva evanđelja (10, 26 – 33) naglasio riječi „ne bojte se!“, podsjetivši da je tim rijećima započeo svoj pontifikat sv. papa Ivan Pavao II. Govoreći o strahu, normalnoj ljudskoj emociji, jednoj od temeljnih u funkciranju svijeta, on kod ljudi postoji u tri varijante, rekao je biskup. Prvi je strah od ljudi, obično onih u nečemu nadmoćnijih, zbog kojega ne djelujemo onako kako to Bog od nas traži. Drugi je strah, ili više strahopostovanje prema Gospodinu, iz kojeg je i sv. Romuald započeo svoj pustinjački život. Treća vrsta straha je onaj opravdani, s razlogom, zbog kojeg je djelovao i sveti Romuald, u tome ga trebamo nasljedovati. Ne treba se bojati ljudi nego treba imati strahopostovanje prema onome koji nas je stvorio. Mi često u životu grijesimo upravo zato jer nemamo straha Gospodnjeg. Sve ono što je sv. Romualda stvorio je učinjeno iz straha prema Gospodinu, da ga ne bi povrijedio i iz one ljubavi kojom ga voli. Nadalje, citirajući Isusove riječi o traženju Istine, biskup je istaknuo da se je potrebno zapitati "Tko je Istina?" Isusu Krist, koji je Put, Istina i Život. Nadalje, komentirajući citat „A tko se odreće mene pred ljudima, odreći će se i ja njega pred svojim Ocem, koji je na nebesima.“, propovjednik je istaknuo da trebamo paziti kako se ne bi odrekli Gospodina, riječu,

šutnjom i djelima. Mi danas imamo pred sobom jednoga velikana koji se znao usprotiviti ljudima i iznositi Božji nauk. On je zato velik i zato ga

slavimo i štujemo oko 1000 godina. Svi oni drugi koji su se brinuli samo za svoj ovozemaljski život nikada ne ostanu zapamćeni. Zato i mi trebamo znati otici u pustinju svojega života, trebamo se znati odvojiti i spoznati svoju slabost, prepoznati način kako promijeniti svoj život, da b mogli živjeti prema Božjim zakonima i spasiti svoju dušu i onih koji su oko nas. Zahvalimo Bogu na sv. Romualdu, koji je živio ovdje 3 godine i ostavio dubok trag. Brojne velebne crkve koje postoje u malim mjestima znak su velike vjere onih koji su ih gradili, a mi ih danas često ne možemo ni obnoviti. Biskup je zaključio pozvavši sve da uvide važnost duhovnog iznad materijalnog

te izrazivši zahvale svima koji su uložili trud da bi došlo do ove svečanosti.

O sv. Romualdu

Sveti Romuald rođen je u Ravenni, (It) u X. stoljeću. S dvadeset godina položio je zavjete prema pravilu sv. Benedikta u Samostanu sv. Apolinara in Classe. Posvetio je svoj život reformi Monaškog reda i obnovi discipline klera, posvetivši se napose uspostavljanju pustinjačkog života u Italiji i u Zapadnoj Europi. Bio je redovnik duboke kontemplacije i istinski čovjek Crkve: živio je pustinjačkim životom i aktivno se bavio problemima Crkve svojega vremena, otvorivši nekolicini svojih neposrednih učenika put misionarskog djelovanja u zapadnoj Rusiji i Poljskoj. Završio je svoje zemaljski hod u Valdicastru, nedaleko Ancone, u Italiji, 19. lipnja 1027. godine, kada se ujedno slavi njegov spomandan.

Najznačajniji od mnogih samostana koje je utemeljio je Camaldoli, Pustinjački samostan, od kojeg dolazi ime Reda Kamaldoljana po Pravilima sv. Benedikta. Krajem prve polovice X. stoljeća utemeljio je Samostan sv. Mihovila nad Limom u Kloštru.

Po završetku misnoga slavlja župnik Zohil je najavio drugi dio, predstavljanje monografije "Crkve i crkvice Sutlovreštine i okolice" autora vlč. Josipa Kalčića, do nedavno dugogodišnjeg župnika Sv. Lovreča i Gradine, u kojoj progovara i o Samostanu sv. Mihaela Nad Limom.

O knjizi su govorili: mons. dr. Dražen Kutleša, biskup, izv. prof. dr. sc. Ivan Milošić, Marino Martinčević, prof., dr. Livio Prodan, prof., autor vlč. Josip Kalčić, gosp. Oliviero Antolovoć te vlč. mr. Lino Zohil, župnik.

Dolazak relikvija sv. Romulada u samostan sv. Mihovila nije samo jedna povjesna gesta koja ima biti zapisana u župnu kroniku, dokaz je to da je, mnogim negativno nastrojenim mišljenjima unatoč, Crkva u raznim dijelovima Krasne zemlje još uvijek živa. Ona je postojana, živi jednim svojim ritmom i svojim stilom, koji, ako nije nalik drugim krajevima s kojima je kritičari vole uspoređivati, ne znači da je manje vrijedan. Po ovakvim događajima, poput izdavanja ove knjige, vidimo da je ova je mjesna Crkva itekako svjesna svojega prebogatoga i vrijednoga naslijeđa, pa stoga možemo vjerovati da i ako ne poseže za nekim trenutno modernim trendovima duhovnosti, prepoznajući i cijeneći svoju bogatu tradiciju ima itekako perspektivu listanja nekim novim budućim krošnjama vjernika, žive Crkve.

(G. Krizman)

Čovjekov odgovor Bogu (4)

Vjera i razum

156 Razlog da vjerujemo nije u tome što se objavljene istine čine istinitima i razumljivima u svjetlu našega naravnog razuma. „Ipak, da bi poslušnost naše vjere bila u skladu s razumom, htio je Bog da se unutranjim pomoćima Duha Svetoga pridruže također i vanjski dokazi njegove Objave.“ Tako su čudesa Kristova i svetih, proročstva, širene i svetost Crkve, njezina plodnost i trajnost „najsigurniji znaci božanske Objave, prilagođeni spoznaji svih“, „razlozi vjerodostojnosti“, koji pokazuju da pristanak na vjerovanje nije „nipošto slijep pokret duha“.

1063 U proroka Izaije nalazi se izraz „Bog istine“, doslovno „Bog Amena“, to jest Bog vjeran svojim obećanjima: „Tko se u zemlji bude blagoslivljaо, neka se blagoslivlje Bogom vjernim (Bogom Amena).“ (Iz 65,16) Naš Gospodin često upotrebljava izričaj „Amen“, katkad udvostručeno, da naglaši pouzdanost svoga nauka i svoj ugled utemeljen na Božjoj istini.

2465 Stari zavjet svjedoči: Bog je vrelo svake istine. Njegova je riječ istina. Njegov je Zakon istina. „Od koljena do koljena tvoja je vjernost.“ (Ps 119,90) Budući da je Bog „Istinit“ (Rim 3,4), članovi njegova puka pozvani su živjeti u istini.

548 Znakovi što ih Isus čini, svjedoče da ga je Otac poslao. Oni pobuđuju vjeru u njega. Onima koji mu se obraćaju s vjerom, on daje ono što traže. Tada čudesna učvršćuju vjeru u onoga koji vrši djela svoga Oca: svjedoče da je on Sin Božji. Ali mogu biti povod i sablazni. Ne idu za tim da zadovolje značitelju i želje nečeg magijskog. Premda su mu čudesa tako očita, Isus je od nekih odbačen; optužuju ga čak da djeluje uz pomoć demona.

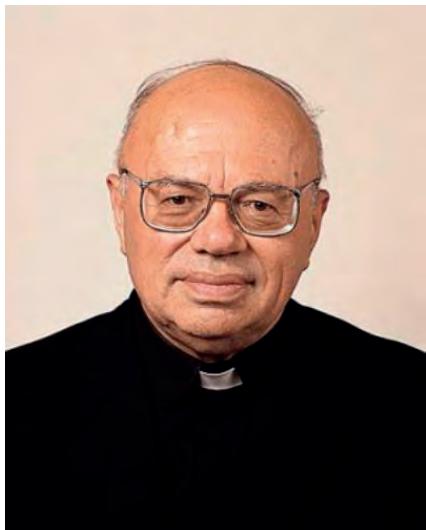
812 Samo vjera može prepoznati da Crkva te svoje vlastitosti ima od svoga božanskog izvora. Ipak, njihova povjesna očitovanja kao znakovi jasno govore i ljudskom razumu. „Crkva je“, podsjeća Prvi vatikanski sabor, „zbog svoje svetosti, svoga katoličkog jedinstva, svoje nepobjedive postojanosti, i sama velik i trajan razlog vjerodostojnosti i nepobitan dokaz svoga božanskog poslanja.“

157 Vjera je sigurna, sigurnija od svake ljudske spoznaje jer se temelji na samoj Riječi Boga, koji ne može lagati. Doduše, objavljene istine mogu se ljudskom razumu i iskustvu činiti nejasnima, ali „sigurnost koju daje božansko svjetlo, veća je od sigurnosti što je daje svjetlo naravnog razuma“. „Deset tisuća poteškoća ne čine ni jednu jedinu sumnju.“

2088 Prva zapovijed traži da razborito i budno njegujemo i čuvamo svoju vjeru, odbacujući sve što joj se protivi. Ima raznih načina kojima se grijesi protiv vjere. Hotimična sumnja o vjeri zanemaruje ili odbija držati istinitim ono što je Bog objavio i što Crkva predlaže vjerovati. Nehotična sumnja znači kolebanje u vjeri, poteškoću nadvladati pogovore u svezi s vjerom ili pak tjeskobu izazvanu njezinom nejasnoćom. Ako se njeguje naumice, sumnja može dovesti do duhovnoga sljepila.

3. OBLJETNICA SMRTI

Svećenik Antun Bogetic u poslijeratnoj komunističkoj stvarnosti (1947. – 1971.) (II. DIO)

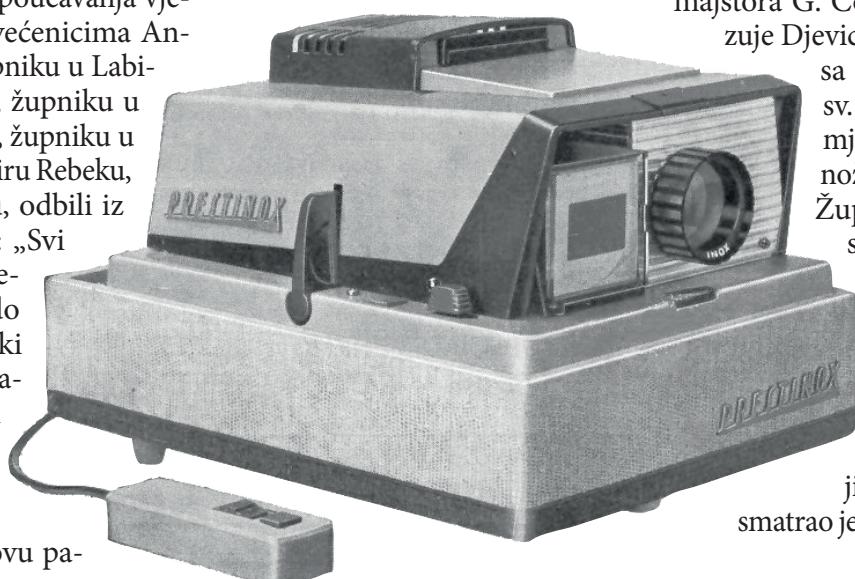
Napadi na crkvene objekte

Iako je vjerouauk u školama formalno-pravno bio dopušten sve do 1952. godine, nadležne su vlasti poduzimale razne mjere da se onemogući njegovo održavanje. Tako kotarski Narodni odbor (NO) u Labinu, na dopis Bože Milivoića u kojem traži dopuštenje za poučavanje vjerouauka u šk. godini 1948./49., odgovara: „U svezi Vašeg dopisa broj 134/4. od 3. prosinca 1948. saopštavamo Naslovu da smo molbe za dozvolu poučavanja vjerouauka u školi svećenicima Antunu Bogetiću, župniku u Labinu, Anti Prodanu, župniku u Raši, Anti Merliću, župniku u Šumberu, i Vladimиру Rebeku, župniku u Kršanu, odbili iz slijedećih razloga: „Svi gore navedeni svećenici od prvog do zadnjeg su politički negativni prema našem društvenom sistemu, nijedan od ovih nije član Narodne fronte, što dokazuje njihovu pa-

sivnost prema našem sistemu. No to se tim ne bi moglo opravdati budući je njima osigurano Zakonom poučavanje vjerouauka u školi, ali situacija na našem terenu je takva, da ne predstavlja problem ukoliko im se odbije, naime mase ne postavljaju to pitanje osim pojedinača.“ U Podlabinu su gojenci đačkog doma (internata), koji se nalazio u blizini župne crkve, u lipnju 1949. kamenjem razbili crkvene prozore. Župnik Antun Bogetić odmah je slučaj prijavio NO-u u Labinu. Tajnik mu je odgovorio da ima dosta slučajeva ugrožavanja i narodne imovine te da vlast čini što može kako bi se neredi spriječili. Tijekom ljetnih mjeseci situacija se potpuno smirila. U rujnu 1949. godine, s početkom nove školske godine, otvoren je spomenuti internat iz kojeg su ponovno započeli napadi na župnu crkvu. Za vrijeme samih obreda letjelo je kamenje po crkvi. Razbijene prozore župnik je zatvorio kartonima i daskama jer se bojao da će prozori od stakla opet biti razbijeni. No, ni to nije pomoglo, od

udaraca kamenja sad su se tresle daske. U studenom 1949. omladinci su razbili ključanicu na stražnjim vratima i provalili u crkvu. Tom su prigodom razbacali misno ruho po crkvi i ukrali dva zvonca. Da ne bi došlo do zastoja u napadima „na reakciju“, već sljedećega dana oblijepili su crkvena vrata ljudskim izmetom, a po zidovima crkve nacrtali su vulgarne stvari i ispisali uvredljive parole za svećenike. Na pritužbe župnika Bogetića predsjednik gradskoga NO-a odgovorio je da on nema koga poslati na mjesto događaja, a osim toga država nema ništa s Crkvom pa neka se za sve obrati policiji ili sudu. Obraćanje javnom tužitelju, iako je ovaj obećao poslati komisiju, nije dalo nikakva rezultata. Isti su se napadi na crkvu nastavili. Svako toliko kroz prozore su ubacivali kamenje, a crkvena su vrata osvanjivala oblijepljena ljudskim fekalijama. U crkvu sv. Ivana Krstitelja u blizini Koromačna (župa Labin) nepoznati su počinitelji provalili i razbacali kipove i slike. Oltarna slika u ulju, majstora G. Cornera, koja prikazuje Djevicu Mariju u društvu sa zaštitnicima crkve, sv. Kuzmom i sv. Damjanom, rasparana je nožem od vrha do dna.

Župnik Bogetić ovaj slučaj nije prijavio vlastima. Bojao se zbog oltarne slike ostaviti otvorenu crkvu prije nego se pojavi komisija. Svi ovi događaji nisu ga iznenadili, smatrao je da su „to nužni plo-

dovi otrovnog sjemena koje je najgušće u ovim krajevima posijano“.

Na optuženičkoj klupi zbog dijafilmova

Antun Macuka, sudac za prekršaje kotarskoga Narodnog odbora Pula, 19. rujna 1956. odredio je novčanu kaznu od 10.000 dinara svećeniciма Miroslavu Milovanu, župniku u Tinjanu, Ivanu Jelovcu, župniku u Cerovljku, i Antunu Bogetiću, župniku u Pazinu. Sva su trojica u razdoblju od veljače do ožujka 1956 „(...) prikazivali pomoću dijafilma djeci dotičnih sela filmove koji nisu odobreni za javno prikazivanje čime su učinili prekršaj iz čl. 16 b, toč. 2. „Uredbe o pregledu filmova za javno prikazivanje (...)“ Dokazivanje optuženikâ kako prikazivani dijafilmovi ne podliježu spomenutoj Uredbi bilo je uzaludno. Uredbom se, naime, tražilo da posebno povjerenstvo pregleda scenarije i knjige snimanja te da odobri snimanje filma. Budući da dijafilmovi, kao niz nepokretnih i nepovezanih slika, nemaju ni scenarij ni knjigu snimanja, nije se moglo tražiti ni odobrenje za njihovo prikazivanje. Argumenti optuženikâ kako se nije radilo o javnome prikazivanju filmova, već su se oni prikazivali samo vjerouaučnoj djeci, i to u zatvorenom prostoru, kao i njihovo isticanje potrebe preciziranja što se podrazumijevalo pod riječju film, također je odbačeno. Prihvaćen je iskaz dviju svjedokinja – koje su prisustvovale prikazivanju dijafilmova – iz kojega proizlazi da su filmovi prikazivali događaje religioznoga sadržaja vezanih u jednu cjelinu. Na temelju toga iskaza sud je zaključio da „odsutstvo dinamike“ kod dijafilmova i popratni komentari optuženikâ prilikom prikazivanja ne mijenjaju njihovu krivnju. Nakon triju godina opet su se pojavili problemi s dijafilmovima, korištenim u vjerouaučne svrhe. Okružno javno tužiteljstvo u Puli početkom 1960. podignulo je optužnicu protiv svećenika Antuna Bogetića iz Pazina jer je krajem siječnja 1958. u crkvi u

Gračiću prikazivao dijafilmove „(...) izrađene u Italiji, a da prethodno nije pribavio dozvolu Državnog sekretarijata za unutrašnje poslove“. Nedugo zatim s istim je obrazloženjem podnesena optužnica protiv Josipa Matijašića, župnika u Zamasku, koji je tijekom 1959. i 1960. u Pazinu, Cerovljku i Borutu nekoliko puta prikazivao dijafilmove nabavljeni u Italiji. Nakon održane javne rasprave Okružni je sud u Puli 27. svibnja 1960. donio presudu, kojom su i Bogetić i Matijašić proglašeni krivima po čl.

17., a u vezi s čl. 15., st. 1. Zakona o štampi, koji je zabranjivao širenje stranoga tiska bez posebnoga odobrenja Državnoga sekretarijata za unutarnje poslove. Određena im je novčana kazna od 5.000 dinara i plaćanje sudske troškova, a inkrimirani su filmovi zaplijenjeni. Za razliku od presude sudca za prekršaje iz 1956., dionesa na temelju Uredbe o pregledavanju filmova, potonja je izrečena po drugoj zakonskoj osnovici – Zakonu o štampi – uz izričitu napomenu da „(...) dijafilmovi kao statičke slike, unatoč povezanosti događaja, ne potпадaju pod odredbu Osnovnog zakona o filmu, niti Uredbe o pregledu filmove za javno prikazivanje.“

Obojica su optuženih svećenika podnijela Vrhovnomu судu Narodne Republike Hrvatske žalbu protiv presude, u kojoj su podcrtali dvije stvari: inkriminirani dijafilmovi nisu označavali nikakav tisk, a način na koji su izveli djelo za koje ih se optuživalo, nije predstavljao nikakvo širenje tiska u smislu spomenutoga Zakona. Vrhovni je sud uvažio žalbu i donio oslobođajuću presudu i za Bogetića i za Matijašića, uz obrazloženje kako nema osnove za primjenu čl. 15., st 1. Zakona o štampi, a osim toga

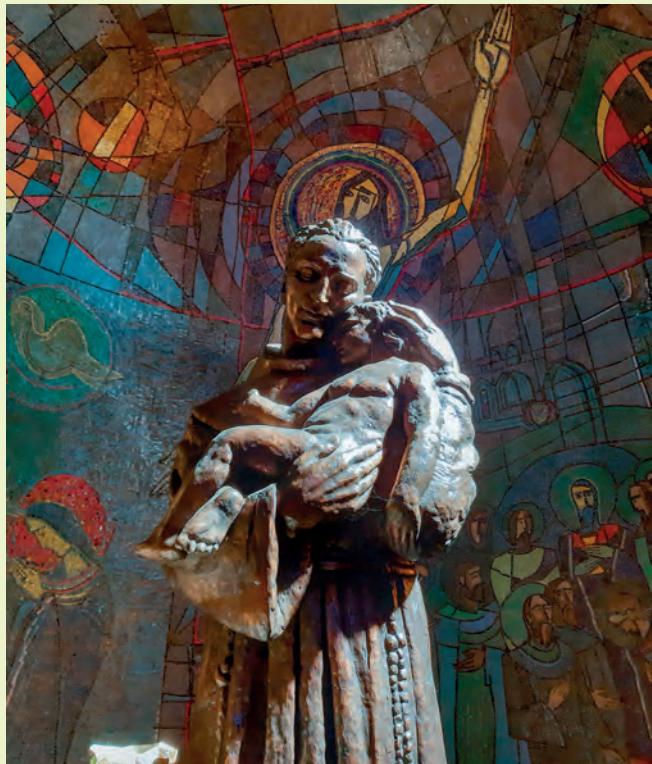

dijafilmovi nisu bili takvoga sadržaja da bi se njima ugrozili interesi opće sigurnosti ili općedruštvena moralna načela, pa je odlučeno da se oni vrate vlasnicima.

U svibnju i lipnju 1957. godine „Glas Istre“ objavio je u pet brojeva svjedočanstva bivših sjemeništaraca o životu u sjemeništu. Radi „potvrđivanja“ vjerodostojnosti tih svjedočanstava doneseni su i iskazi aktualnih sjemeništaraca. Ta svjedočanstava na jedan „živ“ način, s imenom i prezimenom sjemeništarca, jasno „potvrđuju“ ono što je načelno zapaženo i napisano o sjemenišnom odgoju. Svjedočanstva samo detaljiziraju opća opažanja. Kao nosioci zaostalog, mračnog srednjovjekovnog odgoja spomenuti su neki profesori, biskup Nežić i duhovnik Bogetić. Komunistički „novogovor“ o mračnom crkvenom srednjem vijeku prisutan je i danas na hrvatskoj medijskoj i političkoj sceni. Zamislite da je hrvatsko društvo premreženo „mračnim ljudima“ tipa Antuna Bogetića bi li bilo bolje, pravednije, socijalno osjetljivije i općenito humanije i naprednije na svim poljima, od društva kojim nastoje ovladati, po nekim pokazateljima dosta uspješno, neoliberali komunističke provenijencije.

(Stipan Trogrlić)

Sveti Antun Padovanski, 13. lipnja

Riječ je o jednom od najomiljenijih svetaca u čitavoj Katoličkoj Crkvi, kojega se časti ne samo u Padovi, gdje je podignuta velebna bazilika u kojoj se čuvaju njegovi posmrtni ostaci, nego i u cijelom svijetu.

Sveti Antun Padovanski rodio se u Lisabonu u plemićkoj obitelji oko 1195. godine. Stupio je među kanonike koji su opsluživali monaško pravilo svetoga Augustina, najprije u jednom samostanu u Lisabonu, a potom u Coimbri, čuvenom kulturnom središtu Portugala. Upravo se u Coimbri zbio događaj koji je označio prekretnicu u njegovu životu: ondje su 1220. godine bile izložene relikvije prvih pet franjevačkih misionara, koji su otišli u Maroko i ondje podnjeli mučeništvo. Njihov je život duboko dirnuo mladoga Antuna i u njemu se rodila želja da ih naslijede i pode putem kršćanske savršenosti: zatražio je tada da istupi iz augustinskih kanonika i da postane franjevac. Njegov je zahtjev prihvaćen i on se, uvezši ime Antun, uputio u Maroko, ali je Božja providnost odlučila drukčije.

Zbog bolesti je bio prisiljen vratiti se u Italiju te je 1221. godine sudjelovao na kapitulu u Asizu, gdje se

susreo sa svetim Franjom. Nakon toga je neko vrijeme živio u potpunoj skrovitosti na sjeveru Italije, gdje ga je Gospodin pozvao u drugu misiju. Pozvan, sasvim slučajno, propovijedati na svećeničkom ređenju, pokazao je da je obdaren takvom učenošću i govorničkim umijećem da su mu poglavarji povjerili zadaću propovijedanja.

Započeo je tako u Italiji i Francuskoj apostolsko djelovanje koje je bilo tako snažno i djelotvorno da je naveo brojne ljude koji su se odijelili od Crkve da se ponovno vrate na pravi put. Počeo je predavati u Bologni, uz Franjin blagoslov, koji je, prepoznavši njegove kreposti, poslao Antunu kratko pismo, koje započinje ovim riječima: „Bilo bi mi draga da braću poučavaš teologiju.“

Nakon što je postao provincijalnim poglavarom manje braće iz sjeverne Italije, nastavio je službu propovijedanja. Po završetku službe provincijala povukao se u blizinu Padove, gdje je bio boravio već u nekoliko navrata. Nakon svega godine dana umro je pred gradskim vratima 13. lipnja 1231. u 36. godini života. Padova, koja ga je prihvatile s ljubavlju i štovanjem za života, odala mu je trajno štovanje i iskazala svoju pobožnost. Sam papa Grgur IX., koji ga je, čuvši njegovu propovijed, nazvao „Kovčegom Svetoga pisma“, proglašio ga je svetim već iduće, 1232., godine, dakle u rekordnom roku, između ostalog i zbog čudesa koja su se dogodila po njegovu zagovoru.

U posljednjem razdoblju svoga života Antun je napisao dva sveska

„Propovijedi“. U njima piše: „Ljubav je duša vjere, ona je oživljava; bez ljubavi, vjera umire.“

Na početku 13. stoljeća, kada su nicali novi gradovi, a trgovina doživljavala procvat, sve je više bilo onih koji su bili neosjetljivi na potrebe siromaha. Zbog toga Antun u više navrata poziva vjernike da razmišljaju o pravom bogatstvu, a to je bogatstvo srca, te tako skuplja blago za Nebo: „O vi bogati“ – tako je on opominjao – „neka vam prijatelji budu... siromasi, primite ih u svoje domove. Isti će ti siromasi kasnije primiti vas u vječne stanove, gdje vlada ljepota mira, povjerenje i sigurnost te obilni spokoj neprolazne sitosti.“

Zgoda iz života: Mazga koja kleči

Jedna predaja kaže da je bio žučljiv Židov, drugi opet da je bio nepopravljiv krivovjernik, ali ostaje činjenica da je za vrijeme jedne Antunove propovijedi o Euharistiji taj čovjek ustao i izazvao ga. „Povjerovat ću da je Krist stvarno nazočan u posvećenoj hostiji ako vidim svoju mazgu kako kleči pred pokaznicom!“ Svetac je prihvatio izazov. Jadna životinja ostala je bez hrane tri dana, a nakon toga, u određeno vrijeme i na određenom mjestu, Antun pristupi s pokaznicom, a krivovjernik sa svojom mazgom. Ova, makar iscrpljena glađu, ostavi ponuđeno sijeno, koje joj je nudio gospodar, i klekne pred Svetim Sakramentom.

Evo, tako kažu predaje, no mi i danas znamo da je sv. Antun bio čudotvorac i vrhunski propovjednik i zato je i danas omiljen diljem svijeta.

Sveti Ante u Istri

I u Hrvatskoj se sveti Ante štuje na brojnim mjestima, a u našoj biskupiji postoji crkva svetoga Antuna u Vrsaru i, ona vjerojatno mnogo poznatija, u Puli, u sklopu franjevačkoga samostana.

(Prir. David GORTAN)

Sveti Vid, 15. lipnja

Među lipanjskim svetcima koji se u našoj biskupiji osobito časte jest i sv. Vid. Posebno se, kao patron župe, časti u **Divšićima** (Filipana), **Gračiću** i **Grožnjanu**. Crkve posvećene sv. Vidu nalaze se još u Pazu na groblju i u Buzetu, također na groblju.

O životu i mučeništvu sv. Vida govori legenda iz 7. stoljeća (Passio S. Viti). Imenu je izvorni latinski oblik Vitus, što je povezano s riječju *vita* – život ili *vitalis* – životan, onaj koji ima života u sebi. Prema toj pobožnoj legendi, Vid, rodom sa Sicilije, već je sa sedam godina učinio brojna čudesna te kao dvanaestogodišnjak podnio mučeništvo početkom 4. stoljeća, u vrijeme Dioklecijanova progona kršćana.

Dok je bio dječak, vlastiti otac Hylas, poganski sicilijanski senator, tukao ga je i prisiljavao da se odrekne kršćanske vjere. Otac je kasnije oslijepio i žrtvovao rimskom bogu Jupiteru za ozdravljenje, ali uzalud. Oca je izlijecila Vidova molitva, ali je dječak u svojoj dvanaestoj godini (ili u sedmoj) ipak morao pobjeći u Lukaniju, zajedno sa svojim učiteljem Modestom i njegovom ženom, odgojiteljicom Kresencijom, koji su ga i obratili na kršćanstvo i zbog toga bili izbičevani. Putem im je hranu na brodić donosio orao. U Lukaniji je Vid čudesno liječio bolesnike, pa ga je car Dioklecijan zajedno sa skrbnicima pozvao u Rim da mu ozdravi sina od padavice (epilepsije). Vid mu je izlijecio sina, ali nije htio žrtvovati poganskim bo-

govima pa je osuđen na smrt, zajedno sa svojim skrbnicima. Po osudi bačen je pred lavove, koji mu nisu naudili, a zatim u kotao vrele smole i rastopljenoga olova, što mu također nije naštetilo. Usmrćen je potom na rastezaljci. Blagdan mu je 15. lipnja.

Gračiće – gradić u naručju sv. Vida

Njegovo je štovanje u Crkvi veoma staro, a raširilo se po cijeloj Europi. Sv. Vidu su, prema nekim izvorima, samo u Hrvatskoj posvećene 123 crkve. Svetoga Vida zazivaju u pomoć padavičari, histerici, opsjednuti, a pomoćnik je i protiv tzv. „Vidova plesa“ (grčenja i trzanja mišića).

Njegova se zaštita moli za vrijeme grmljavine, nevremena, požara, neplodnosti i jalovosti, kad valja izvesti neke teške zadatke.

Kao svoga zaštitnika slave ga mlađi, ljekarnici, pivari, gostioničari, podrumari, vinogradari, glumci... Preporučuju mu se i ljudi slaba sluha i vida.

Atributi su mu s obzirom na legende: kotao, palma, ponekad gavran, pijetao ili lav. Mladenački lik sv. Vida u kotlu najčešćaliji je njegov ikonografski motiv. Zanimljiv je kip sv. Vida u crkvi sv. Eufemije i sv. Blaža u Gračiću. Naime, u retableu oltara Bogorodice Zaštitnice (iz 1633. g.) u lijevoj niši nalazi se kip sv. Vida s modelom Gračića u rukama, slično kao što mramorni kip sv. Vida iz riječke katedrale drži idealiziran model grada Rijeke, čiji je također zaštitnik.

(Nela Peteh)

Rođenje sv. Ivana Krstitelja, 24. lipnja

Crkva 24. lipnja slavi svetkovinu Rođenja svetoga Ivana Krstitelja – Isusova Preteče, to je zapravo jedini svetac uz Mariju i Isusa čije rođenje Crkva slavi. Kod Ivanova rođenja svi su se u okolini pitali što će biti od njega, a sam je Isus o njemu rekao: „Kažem vam: među rođenima od žene nitko nije veći od Ivana. A ipak, i najmanji u kraljevstvu Božjem veći je od Ivana.“ (Lk 7,28). U srednjem su vijeku njegov blagdan zvali „ljetni Božić“.

Ivan Krstitelj jedan je od najomiljenijih svetaca u našem narodu. Sin je starozavjetnoga svećenika Zaharije i majke Elizabete, Marijine rođakinje. Rođen je u starosti svojih roditelja, poput nekih starozavjetnih proroka. Začeće Ivanovo navjestio je arkandeo Gabrijel Zahariji, koji je, zbog nevjericе, ostao nijem sve do njegova rođenja. „Johannes erit nomen eius“ / *Ivan će biti njegovo ime* piše Zaharija na pločicu i ponovno progovara, zahvali Bogu i prorokuje. Ivan je živio kao pokornik i isposnik. Kao propovjednik, pozivajući narod na obraćenje i krsteći vodom, on priprema narod na skori dolazak dugo očekivanoga Mesije, Isusa Krista, te ga objavljuje mnoštvu u trenutku kad ga je krstio na rijeci Jordanu. Sam biva mučenički ubijen za pravdu, za Krista, upozorivši kralja Heroda da ne uzima za ženu tuđu ženu, tj. ženu svoga brata – Herodijadu, koja ga je zbog toga zamrzila te za osvetu od kralja zatražila na pladnju glavu Ivana Krstitelja. To se događa u vrijeme kad je Ivanovo poslanje završeno, a u prvi plan dolazi Jagajac Božji. Relikvije svetoga Ivana Krstitelja danas se čuvaju u crkvi sv. Silvestra u Rimu i u Amiensu u

Francuskoj. Spomen njegova mučeništva slavi se 29. kolovoza (Glavosjek Ivana Krstitelja).

U čast sv. Ivanu Krstitelju podignute su mnoge crkve, počevši od Lateranske bazilike u Rimu, papinske katedrale. Zaštitnik je pjevачa, glazbenika, krojača, kožara, krznara, vunara, remenara, gostioničara, nožara, zatvorenika, osuđenih na smrt, uzgajivača ptica, oboljelih od epilepsije, krštenika, Malte, Jordana i velikog broja gradova širom svijeta. U Hrvatskoj su po njemu nazvana mjesta Ivanic Grad, Ivanec, Kloštar Ivanić, Sveti Ivan Zelina, Sveti Ivan Žabno, Ivanska, Ivankovo... U našoj se biskupiji Ivan Krstitelj posebno časti u Dajli, Kaldiru, Krbunama, Labincima, Puli, Šušnjevici, Sv. Ivanu od Šterne i Sv. Ivanu nad Rašom (Sutivancu).

Ivanjski krijesovi

Od 12. stoljeća uz blagdan Krstiteljeva rođenja uobičajeno je paljenje krijesova, što je zapravo pretkršćanski kultni običaj. Naime, dan ljetnoga solsticija (21. lipnja) europski su narodi od davnine obilježavali paljenjem vatri. Oko njih se pjevalo, plesalo, preskakivalo ih se. Dolaskom kršćanstva vatre se nastojalo paliti isključivo tijekom večeri uoči 24. lipnja, Ivanje. Svetkovina 24. lipnja na sjevernoj je polutci vezana uz sunčev ciklus. Slavi se kada sunce, okrećući se prema jugu zodi-

jaka, počinje slabiti: činjenica koja postaje znakom Ivanova lika koji, govoreći o Kristu reče: *On treba da raste, a ja da se umanjujem.* (Direktorij o pučkoj pobožnosti, 225.) Ivanovo poslanje, koji je došao da bi položio svjedočanstvo za Svjetlo, dalo je povod i kršćanski smisao tim ivanjskim krijesovima. Prema zapisima Nevenke Erman u Žminju se *na viljo Ivanji ložilo kriesi z blagosluovnen... ki so bili već rušpiti, so preskakievali kries, a dica i divojčine so okoli pliesale i kantale.* Danas se u mnogim hrvatskim župama na blagdan župnoga svetca zaštitnika organiziraju brojna hodočašća (proštenja), a paljenje krijesova i drugi običaji s pretkršćanskim običajima sve su rjeđi.

(Nela Peteh)

Sveti Petar i Pavao, 29. lipnja

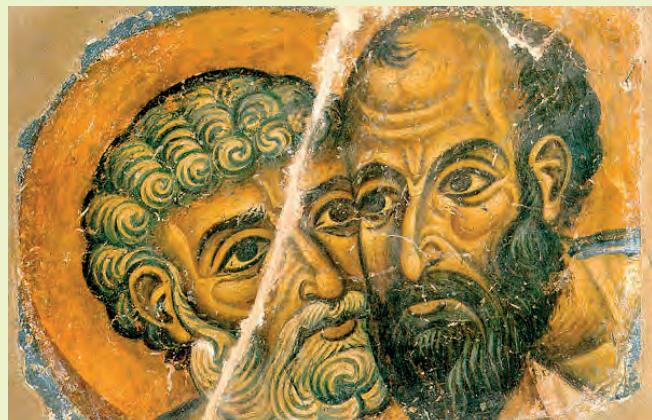
Dvojica velikana kršćanstva i dvojica najvećih apostola zacijelo su sveti Petar i Pavao. Premda se u svom životu nisu puno puta susreli, ipak im je Crkva odredila isti dan za svetkovinu. Bili su zajedno samo triput u životu, i to u Jeruzalemu, Antiohiji i konačno u Rimu. Njihovu svetkovinu slavimo 29. lipnja. Naime, u Rimu su oba položila svoje živote za Krista i svoju vjeru, i to je bio presudan događaj da im Crkva oda počast jednom zajedničkom svetkovinom. I Pravoslavna ih Crkva slavi također 29. lipnja, ali prema julijanskom kalendaru, tako da im svetkovina u pravoslavaca pada 12. srpnja prema gregorijanskom kalendaru.

Život svetoga Petra

Bio je Židov, ribar, tvrdokorni apostol, prvak apostolskoga zbora, temelj kršćanske Crkve, prvi papa u Crkvi, raspeti mučenik, svetac. To su atributi koji se mogu pripisati sv. Petru i iz kojih svaki njegov životopisac može čvrsto stajati. Nema točnoga podatka koje je godine rođen. Iz Novoga zavjeta znamo da se rodio u židovskoj obitelji u Betsaidi na sjevernoj obali Genezaretskoga jezera, a živio je baveći se ribolovom s bratom mu Andrijom u Kafarnaumu. Zvao se Šimun.

Šimuna, dok je lovio ribu, sam je Isus zapazio i pozvao ga da ide za njim te će ga on učiniti ribarom ljudi. Šimun se nije dvoumio. Krenuo je za Isusom u neizvjesnost. Isus ga je prozvao Petrom, što na grčkom jeziku znači stijena. I brata mu je Andriju Isus učinio ribarom ljudi. Petar je bio onaj koji je Isusa triput zatajio, pa se pokajao u gorkom plaču. Bio je onaj koji ga je odvraćao od puta u smrt na križu. Pa ipak je Petar uza svu svoju ljudsku slabost i kolebljivost ostao do kraja vjeran svom Učitelju. Iskazao je veliku Istину o Isusu rekavši: „Ti si Krist – Pomazanik, Sin Boga živoga!“ A Učitelj ga je zauzvrat stavio u temelje svoje Crkve i dao mu ključeve raja kad je rekao: „Ti si Petar – Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata je paklena neće nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga...“ Petar je prvi ušao u grobnicu gdje je Isus bio pokopan nakon uskrsnuća. Iskazao je Uskrsnom triput ljubav i privrženost riječima: „Ti znaš, Gospodine, da te ljubim...“ Bio je s apostolima kad je Duh Sveti na njih sišao. Propovijedao je tada neustrašivo svjedočeći za uskrsloga Gospodina.

Umro je u Rimu mučeničkom smrću oko 64. godine za cara Nerona pribijen na križ. Nije htio da ga na križ prikuju kao Isusa jer se smatrao nedostojnim umrijeti kao njegov Učitelj, nego je svoje mučitelje zamolio da križ okrenu naopako te je tako razapet umro. Postoji u ikonografiji, stoga, takozvani Petrov križ ili *crux inversa* (naopako okrenut križ). Također u kršćanskoj ikonografiji, na slikama se sv. Petra prikazuje s ključevima Neba u ruci. Ponekad ga možemo vidjeti kako u ruci drži ribu. Time se hoće reći da je sv. Petar bio ribar ljudskih duša.

Sveti je Petar zaštitnik Crkve i Rima, a kod nas postoji zanimljiva crkvica svetoga Petra na Vrhu ili Sveti Petar na Tondolonu pokraj Bala, župna crkva sv. Petra i Pavla u Gologorici i u Kringi te poznata barokna župna crkva u Svetom Petru u Šumi.

Život svetoga Pavla

Rodio se prema predaji oko 5. godine po Kristovu rođenju u Tarzu, glavnom gradu pokrajine Cilicije, na jugu Male Azije. Potjeće iz židovskoga plemena Benjaminova. Roditelji su mu dali ime Savao (**Šaul**), što na hrvatskom jeziku znači onaj koji je izmoljen od Gospodina. Bio je školovan čovjek. Školovao se u Tarzu i u Jeruzalemu. Bio je osvjedočeni progonitelj kršćana.

Prilikom kamenovanja sv. Stjepana bio je nazočan i Stjepanovu su odjeću odložili pored njega. Na putu u Damask da i tu rastjera kršćane, sam mu se Gospodin Isus obratio oborivši ga s konja na zemlju jakim bljeskom svjetlosti, pri čemu je Savao oslijepio, i riječima: „Savle, Savle, zašto me progoniš?“ Savao odvrati: „Tko si ti, Gospodine?“, a glas odvrati: „Ja sam Isus koga ti progoniš.“ U Damasku je pošao k Ananiji, koji mu je vratio vid položivši na nj ruke. Tada se krstio. Dotadašnji je Savao, veliki progonitelj kršćanstva, izvanrednim Božjim zahvatom, postao Pavao.

Učen filozof, najveći propovjednik Kristova Evanđelja svih vremena. Pisac poslanica. Pisac veličanstvenoga Hvalospjeva ljubavi. Učitelj i apostol naroda. Propješačio je Malom Azijom i Grčkom, sve do Rima propovijedajući Radosnu vijest spasenja svim ljudima. Kristov svjedok do smrti koju je mučenički podnio za cara Nerona, kao i sveti Petar, u Rimu oko 65. godine. Svetoga se Pavla najviše u slikarstvu prikazuje s mačem u ruci jer mu je mačem odrubljena glava, ili pak na slikama ili kipovima s knjigom svojih poslanica u rukama.

Pod njegovom su zaštitom i mnogi gradovi i neke države, a kod nas u Istri posvećeno mu je nekoliko crkava, uglavnom zajedno sa svetim Petrom. Najpoznatija crkva u Istri posvećena svetom Pavlu nalazi se u Puli u istoimenoj župi. (Prir. David Gortan)

PROFESOROV SJEĆANJE NA DON MIR

Domaćin Profesor ponudi čaj i, duboko zavaljen u fotelju, vraća se sjećanjem u prošlost. Tema je zahtjevna i ozbiljna. Govoriti o znancu, kolegi, ljubimcu; vratiti se najdubljoj intimi poznanstva, okarakterizirati lik mučenika Mire.

Profesor počinje besjedom o situaciji u društvu – napetosti između svjetovne vlasti i Crkve; netrpeljivost, ignoriranje pravih i istinskih vrijednosti od strane prijašnjega režima.

Prolazi večer uz originalni čaj, spremlijen i kuhan po posebnom Profesorovu receptu.

Ali nikako da se dotakne teme zbog koje su gosti došli.

Sporo, opsežno i temeljito rastače Profesor svoje kazivanje, skrećući često na usputne sitnice koje slikovito upotpunjaju zbivanja i bitni tijek zbivanja događaja o kojima se priča.

– Duboko mi se usjekla u sjećanje jedna zgoda iz internata, sjemeništa...

– započne svoje kazivnje Profesor.

– Dogadaj je uznemirio duhove sve do metropole. Kako je sve to započelo? Kolega Živko želio je napustiti internat i vratiti se kući, a roditelji, koji su sve uložili u njega i odricali se i radovali da će sin završiti visoke škole, svim su se silama tome usprotivili. Jedne noći počele su neobične, neobjasnjive pojave u internatu; čudna, tajanstvena sila trzala je Živku u krevetu, nosila ga uz i niz stube, iznenada ga dizala i spuštala... Sila je vitlala njime, bacala ga preko nekoliko kreveta. Neobjasnjivo! On sam nije toga bio svjestan. S druge strane

– kad je slučaj iscurio u javnost – vlastima je to bilo sumljivo. Izvrnuli su stvari i tako predstavili kao da se oni iz katoličke škole s njima igraju i ismijavaju ih. I oštro su zaprijetili. Odjek je bio silovit. U tisku. U glasilima. Uznemirila se javnost. No, pojave nisu jenjavale. Tijekom tih nemirnih noći i dana čulo se raznorazno lupanje i klepet na mnogim nepredvidljivim mjestima u internatu. Uočena je i sablasna silueta. Strah se uvukao pod kožu... Pokušalo se sv. misama, blagoslovljrenom vodom, molitvama. Uzalud! Neobične

su pojave smjesta prestale kad se đak Živko (na opću žalost roditelja) vratio kući – završi Profesor svoju priču.

– Miro je bio njegov prijatelj, zar ne? – znatiželjno upita Mislav.

– Da. Bili su iskreni prijatelji. I dugo je žalio što je prijatelj pošao drugim putem...

– A Mirov je put vodio mučeništvu!? – nadoda Mislav.

– Ovim krvoprolaćem svjedoka vjere don Mire, onaj mračni, zlobni i sebični dio naroda sam je sebi zadao krvav udarac i osudio se na raspeće...

– iznenada skrene Mislav nit pričanja i ubrza u srž stvari.

– Stoga... i na šutnju. I na lojalnu podložnost žilavu zlu. Samozatajnu strpljivost čekanja da nakon duga tunela tame zasja svjetlo – prihvati Profesor razgovor. – Dok se jednog dana, pod šokom spoznaje i u nabujaloj pobuni svijesti, narod ne pobuni i vitalno šikne probijajući talog i koru zla. Da... a on, mučenik, stoji kao krajputaš i znamen na početku toga raspetog razdoblja. I zasjat će, zaista, u novom osvitu...

– Znali ste ga dobro!? Kakav je don Miro bio kao čovjek? – upita Mislav.

– Gotovo oličenje duhovne i tjesne besprijeckornosti i savršenosti – Profesor se duboko zamisli, grabeći uspomene iz bespuća i razmeda svoje mladosti.

– On je za mene svet! Njemu se možemo moliti kao svetome Antunu Padovanskom – svrne Profesor smjerni pogled na don Mirov portret na zidu. – Najveća vrlina bila mu je skromnost. Gotovo bi se moglo reći: podcjenjivanje sebe. Samokritičnost do srži. Znao je u svakom trenutku što traži i čemu teži. Izuzetno osjetljiv na pravdu i istinu. Sposobna, dosljedna i duhovno autoritativna ljudi su cijenili i slijedili. Pogotovo mladi. Privlačio je i zračio nečim višim...

– Zašto je baš on, eshatološki, odbaran da mučenički umre...? – pitanje se samo od sebe nametnulo.

– Bio je najodlučniji i najdostojniji! Mlad, inteligentan, razborit. Odrezan je u cvjetu mладости, dozrijevši

do punine... – s dubokim poštovanjem izusti Profesor.

Dugo su ostali u tišini...

Nedugo zatim pošli su u kućnu knjižnicu gdje je Profesor kronološki posložio knjige, zapise, dokumente; od 1586. godine nadalje. Izvuče s police knjigu staroga hrvatskog jezika, tiskanu u Mletcima.

A kad je, nasumce, uzeo najstariju knjigu matičnih podataka, otvorio nehotice – gle čuda! – u polovici stranice rukom upisano prezime istovjetno mučenikovu, o kojem su netom govorili.

– Mirakul! Čudo Božje! On je sada s nama... – zausti Profesor i s velikim strahopohrđovanjem, gotovo pobožno, odloži knjigu na prašnjavu policu...

Tomislav Milohanić

Kapela Majke Božje Pomoćnice Kršćana – istarski Trsat

Uvremenu između dvaju svjetskih ratova, kada je Istranima bio otežan odlazak na tradicionalno hodočašće na Trsat, tada na teritoriju druge države, ulogu regionalnoga istarskog svetišta preuzeila je kapela Majke Božje na Maloj Učki, izgrađena 1931. godine. Kapela je izgrađena zalaganjem tadašnjega upravitelja župe Mošćenice Milana Grlja (djelovao je na ovom području 1930. – 1933.), dobrovoljnim prilozima stanovnika Male i Vele Učke i drugih donatora. Nakon Drugoga svjetskog rata istarski su se svećenici s mošćeničkim župnikom dogovorili da se misa održava na Duhovski ponedjeljak. Tako je i ove godine, dan nakon Duhova, malo selo Mala Učka na obroncima Učke okupilo iznimno velik broj hodočasnika iz okolnih, susjednih župa, ali i udaljenijih krajeva Istre. Inače je kapela Majke Božje Pomoćnice Kršćana na Maloj Učki među vjernicima bila poznata pod nazivom „istarski Trsat“. Na oltaru kapele glavno mjesto zauzima drveni kip Majke Božje Pomoćnice Kršćana. Bočno

od nje nalaze se drveni kipovi s prikazom sv. Josipa i sv. Ivana Krestitelja. Kada je ovaj sakralni objekt postao hodočasničko odredište, postao je istovremeno prostor u kojem su ostavljeni zavjetni darovi, među kojima se brojnošću ističu krunice.

Manja skupina vjernika, predvođena vlč. Jeronimom Jokićem, pješice je iz Boljanskoga Polja hodočastila Majci Božjoj na „istarski Trsat“. Krenuvši iz sela Kurelovići, trosatni uspon stazom dužine oko 9 km uz molitvu Krunica, Litanija Duhu Svetome i pjesmu, u dobru društvu, uspješno je svladan, a sav napor hodočašća prikazan je na različite nakane.

Marija, Majka Crkve. Jesmo li zaboravili Majku?

U Marijinu svetištu na Maloj Učki, na Duhovski ponedjeljak, 1. lipnja, proslavljen je spomendan Blažene Djevice Marije Majke Crkve. Svetu misu na otvorenom u 18 sati ispred kapele predvodio je boljanski župnik vlč. Jeronim Jokić, a u koncelebraciji su bili vlč. Dragutin Petrović, župnik Mošćenica vlč. Ivan Zimmerman, vlč. Petar Belanić (župnik Volosko) i vlč. Pave Điko. Predslavitelj je u prigodnoj homiliji povezao Marijino bogomajčinstvo, dogmu koja je svećano priznata u Efezu na općecrkvenom

saboru 431. g., i njezino crkveno majčinstvo, kada je, sjedinjena u patnji sa svojim Sinom pod križem, proširila svoje majčinstvo na cijelo čovječanstvo. Marija je toliko utkana u veliko otajstvo Crkve tako da su ona i Crkva nerazdvojivi. U svim poteškoćama i potrebama koje snalaže patničku i putujuću Crkvu, ona joj je uvijek zvijezda spasenja, *pod njezinu se obranu utječemo, stavljamo se pod njezin plasti, jer se nikad nije čulo da je ikoga zapustila koji se njoj u zaštitu utekao*. Pozvao je stoga hodočasnike na redovitu, svakidašnju i žarku molitvu jer bez Boga u svom životu ne možemo učiniti ništa. Majka Božja i naša Majka po raznim i brojnim svetištima potiče nas, svoju djecu, na istinsko i cjelevito obraćenje Bogu, da stavimo Boga na prvo mjesto u svom životu, istaknuo je propovjednik.

KALENDAR: TIJELOVO I IGRANJE SKRIVAČA

Stara je uzrečica: „Ljubav ide kroz želudac.“ U tom smislu možemo promatrati i Isusovo djelovanje. Vidimo da ih je, nakon što je čitav dan držao narod na „uzici“ svoje riječi („visjeli su o njegovoj riječi“), nahranio kruhom koji je čudnovato umnožio „da ne klonu putom“. No, oni su njegov potez pogrešno shvatili i počeli ga „ganjati“ kako bi ih besplatno hranio – to im je sam u oči predbacio. A onda im je skrenuo pozornost na hranu za dušu i sebe proglašio tom hranom. „Tko ne jede moje tijelo i ne piye moju krv, nema života vječnoga u sebi“, rekao je. A onda je beskvalni kruh proglašio svojim tijelom, kruh koji je razlomio, koji je, kao u proroka Izajie, kao razbijen glineni vrč koji predstavlja razbijen židovski narod – samo ovdje neće biti „razbijen“ narod, nego se Isus daje „razbiti za sve ljude na otpuštenje grijeha“. I ovaj kruh Isus daje kao znak beskrajne ljubavi, kao sredstvo po kome On ulazi u naše srce da bi iz njega, srca, izlazilo nešto čisto, a ne ono što onečišćuje čovjeka: zavist, mržnja, pohlepa, zlo oko, bludništvo... To čini da bi se stvarala zajednica ljubavi, jedinstva i mira, požrtvovnosti, sebedarja... da bi nastajalo jedno novo društvo, pobožanstvenjeno... Kriza izazvana koronavirusom, sa svojim mjerama zabrane javnih okupljanja, ali i javnih služenja svete mise, pokazala je da je svećenik više od uspješna liturgijskoga menadžera i animatorka: on je posrednik između Boga i ljudi, drugi Krist. On je zagovaratelj i molitelj, on ljubi svoju braću (vjernike) i kad ih ne vidi i ne dodiruje... On je tu pred Bogom za njih. On ne ljenčari, on zagovara i moli. „I čim žetva dozori, on se laća srpa“

i ide žeti. I zato mora biti strpljiv. A kad se može, treba ići na ulice, u javnost, javni prostor, koji je nesiguran i opasan, a ne samo uživati u „svom“ miru i sabranosti, zaštićen zidovima crkve. Puno sam puta čuo: „Gospodine, ja idem u crkvu samo kad u njoj nema nikoga. Onda mi je najljepše. Onda sam u miru. Nitko mi ne smeta. Nikoga koji me uzne-miruje, ne vidim. Samo se u miru opustim i odmorim i izidem potpuno nova. Zato ne idem na misu jer me uvijek netko isprovocira...“ Dobro je odmoriti se u Kristu. Samo taj odmor ne smije biti izlika tijelu, tj. našoj nesposobnosti da volimo. Crkva je mjesto ljubavi, mjesto požrtvovnosti, mjesto praštanja, svjedočanstvo ljubavi Božje. I tu ljubav mi trebamo iznositi van na ulice. „Isus nas je poslao da idemo po svem svijetu, a ne samo da sjedimo u polutami poluprazne crkve i osjećamo se dobro. Naša je zadaća oformiti procesiju i izaći u javnost. Javnost koja ne dijeli naše mišljenje niti naš pogled na život. Javnost koja naš govor o križu smatra glu-pošću, a poziv na žrtvu s podsmijehom odbacuje. Javnost koja nije uskrsnuće i život, a promiče kulturu smrti. Javnost koja sve relativizira i izokreće. Javnost koja laže i vrijeđa. (...) Potrebno je biti svjedok jer procesija nije trijumfalni hod, nego svjedočanstvo i poticaj.“ (Služba riječi 292). Kriza koronavirusa i same je tijelovske procesije stavila pod upitnik. Zbog očekivano smanjenoga broja sudionika procesije, negdje se ona kretala po vrlo skraćenu putu i po nenastanjenu dijelu grada, pa je bilo radosnih usklika kako je bilo lijepo, intimno, duhovnije... I zašto se ne bi svake godine činilo tako. Potpuni promašaj! Procesija

nije za samozadovoljstvo vjernika, procesija je znak i svjedočanstvo onima koji ne vjeruju, onima koji su mlaki, onima koji nemaju hrabrosti za Krista podnijeti podsmjeh... „Mi katolici skloni smo popuštanju i izjednačavanju pa mnogi misle da Isus Krist nije jedini put spasenja i da njegovo utjelovljenje, muka, smrt i uskrsnuće nisu toliko značajni. Crkve i sakramenti su razlog za koji su milijuni svetih mučenika dali svoje živote. (...) Neslavljenje javnih misa i obustavu svete pričesti Crkva dopušta u izvanrednim slučajevima i ne bi trebalo postati pravilo. Gledanje svetih misa preko interneta i televizije može biti dobar način da se posveti Dan Gospodnjem, onda kada je potpuno nemoguće ići u crkvu, ali sakramentalni život ne može nadomjestiti virtualizacija sakramenta. To bi bilo kao da kažemo da se možemo nahraniti gledajući neku kulinarsku emisiju.“ (Služba riječi 300) I sam papa Franjo upozorava da se kod mnogih dogodio „krivi skok“ u internetsku i televizijsku pobožnost i bijeg u foteljaško kršćanstvo. Treba razlikovati stare, bolesne, nemoćne, rizične skupine... za koje su elektronički mediji pomoći kao hromomu štap, slabovidnom naočale, paraliziranom kolica... I kad se tih pomagala dohvati zdrav čovjek, to djeluje podcjenjivački, djeluje kao ruganje i karikiranje, sve drugo, negativno, samo ne ono što znači bolesnom čovjeku. Proslava Tijelova poziva nas da se ne igramo skrivača ni u crkvi ni na ulici, ni mi službenici ni vjernički puk. „Tako neka svjetli vaša svjetlost da ljudi vide vaša dobra djela i slave vašega Oca na nebesima“ – kaže Isus.

(Prir. Blaž Bošnjaković)

Porečko-pulska biskupija u preporodno doba (III. DIO)

Josip Velikanje (Srednja Kanomlja kraj Idrije, 18. 3. 1843. – Idrija, 29. 10. 1921.). Goričku bogosloviju pohađao je na poziv biskupa Dobrile te je zaređen 1870. godine. Najprije je službovao kao kapelan u Balama i Krmedu, u pulskoj katedrali i u kapelaniji Kavran mutvoranske župe. Godine 1875. imenovan je kapelanim u Juršićima, gdje je ostao do umirovljenja 1921. godine. Tu je našao materijalno i duhovno zapuštenu zajednicu, u kojoj je energično i sustavno radio na općem i duhovnom obrazovanju mlađih, a za njima su se osvjećivali i odrasli. Uz pomoć biskupa Dobrile dogradio je crkvu i župni stan, a uz potporu austrijskih državnih vlasti izgradio je i školu, u kojoj je sam poučavao dok joj nije bio dodijeljen učitelj. Međutim, talijanske vlasti poslije 1918. g. držale su ga nepoćudnim, pa su brzo isposlovale njegovo umirovljenje, nakon čega se vratio u Idriju.

Osim navedenih, kao preporoditeljski svećenici isticali su se Ivan Josip Barbalić (Baška, 24. 5. 1842. – Baška, 29. 6. 1920.). Bogosloviju je završio u Gorici te je kao kapelan službovao u Labinu i Funtani, a kao župnik u Marčani, Kavranu, Šišanu i Pomeru kraj Pule, gdje je u duhu hrvatskoga narodnog preporoda djelovao na podizanju nacionalne svijesti. Iz toga mu je razloga 1903. bilo zabranjeno poučavanje vjeronauka u školi. Objavio je knjižicu

propovjedi *Evandjeoska razmatranja za sve nedjelje* (Pula, 1888.), molitvenik za djecu *Učimo djetesce moliti* (Pula, 1889.) i poučnu brošuricu za istarske poljodjelce *Svagdanje štivo za istarskog seljaka* (Rijeka, 1911.).

Tu su i **Josip Bastijanić** (Cerovica, 13. 3. 1875. – 16. 4. 1926.), svećeničku je dužnost obavljao u Rovinjskome Selu, kod Sv. Marije od Zdravlja i u Sv. Ivanu od Šterne;

Andrija Benigar (Trnovo, Slovenija, 8. 11. 1842. – ???) bio je kapelan u Puli, upravitelj župe u Sv. Nedeљi Labinskoj, kapelan u Kanfanaru, upravitelj župe u Marčani i Filipani; Grgur Berkan (Krmed, 15. 8. 1868. – Rakalj, 1. 6. 1940.) bio je župnik u Rakotulama i Raklju;

Jakov Cecinović (Juršići, 18. 7. 1885. – Udine, 29. 12. 1949.). Nakon hrvatske gimnazije u tadašnjoj Rijeci pohađao je bogosloviju u Gorici, a zaređen je 1910. g. nakon treće godine studija. Nakon četvrte godine imenovan je upraviteljem u kapelaniji Šajini, a potom je bio župnik u Barbanu i Medulinu. Do 1915. g. u preporodnim je glasilima i časopisima pod pseudonimom Jakša Deprofundis objavljivao liriku domoljubnoga i duhovnoga karaktera. U Šajinima je osnovao društvo katoličke mladeži „Postojanstvo“, s kojim je 1912. g. došao na proslavu 100. obljetnice rođenja biskupa Jurja Dobrile u Tinjanu i Ježenju. U siječnju 1947. preselio se u Italiju, gdje više nije djelovao kao svećenik.

Tu su i **Dimitrije Pavao Čurković** (Arbanasi, 23. 10. 1870. – ???), služio je u Vižinadi, nakon čega je bio upravitelj župe Mutvoran te kanonik u Puli;

Franjo Delija (Rijeka, 12. 1. 1808. – ???) bio je svećenik u Prnjanimu kod Barbana i u Prematuri;

Matko Fabijanić (Omišalj, 9. 3. 1878. – ???) služio je u Kaldiru, a nakon 1918. godine, zbog nepodnosa sljivih političkih prilika, odselio je u Kraljevstvo SHS;

Antun Gerolami (Cres, 7. 9. 1870. – Pula, 17. 8. 1959.) služio je u Fušku-

linu i u Valturi, a nakon umirovljenja živio je u Puli;

Franjo Gorec (Sv. Vid, Slovenija, 19. 1. 1848. – Baderna, 27. 1. 1923.) bio je župnik u Baderni, gdje je sudjelovao u osnivanju posuđilnice i gospodarskoga društva;

Ferdinand Hrdý (Miliceves, 22. 1. 1872. – Veliš, 4. 3. 1949.) bio je češki katolički svećenik, prvi dekan u Libanu, kanonik časti kapitenskoga kapitula u Puli, zatim osobni nadbiskup, papski komornik, biskup notar Hradec Králové i narodni preporoditelj južnih Slavena. U Istri je djelovao u Labinu, Lovreču i Rapcu.

Josip Koraca (Višnjan, 18. 3. 1845. – ???, 28. 9. 1914.) bio je župnik u Taru, napadan u listu *L'Istria* jer se potpisivao hrvatskom grafijom;

Blaž Košara (Premantura, 30. 1. 1851. – Banjole, 6. 11. 1921.) bio je svećenik u Funtani, Štinjanu, Pomeru i Premanturi;

Antun Legović (Kaštelir, 12. 4. 1847. – ???, 28. 11. 1936.) djelovao je kao župnik u Kopru, gdje je bio i fizički napadnut, te u rodnome Kašteliru;

Sime Močibob (oko 1830. – ???, 2. 10. 1901.) služio je gotovo tri desetljeća u Višnjantu;

Vinko Orlandini (Split, 26. 4. 1846. – ???) bio je župnik u Rakotulama i kanonik u Poreču;

Dinko Pindulić (Omišalj, 23. 12. 1856. – Pula, 15. 12. 1917.) djelovao je u Sv. Lovreču Pazinskom, u Prnjanim, Plominu, Muntrilju i Barbanu;

Franjo Stavelik (Moravska, 27. 11. 1864. – Karojoba, 19. 1. 1936.) služio je u Kašteliru i Karojobi;

Petar Šantić (Lastovo, 30. 11. 1871. – ???) bio je kapelan u Prnjanim i župnik u Kašteliru, odakle je protjeran u Kraljevinu SHS nakon 1918. godine;

Jure Žiković (Žikovići kod Višnjana, 2. 10. 1835. – ???) službovao je kao župnik u Sv. Lovreču Labinskem i

Grgo Žmak (Lanišće, ??? – Ližnjan, 11. 1. 1896.) bio je župnik u Ližnjanu.

Priča neželjena djeteta

Lijepo je znati da ima netko tko moli da jedno biće ne bude baćeno u smeće, nego da mu se pruži prilika da živi, da bude dio ovoga svijeta. Živjeti, ali kako? Hoće li biti voljeno? Od oca? Od majke? I hoće li ga pratiti u darovanom životu?

Roden sam kao četvrti dijete u obitelji koja je bila socijalni problem. Majka sklona alkoholu, u četrdesetim godinama svoga života nije ni znala da je trudna, dok se u njenoj utrobi nisam počela grčevito boriti i davati znakove života. Da, u Bibliji piše da je Bog taj koji daje život, koji te stvorio takvu kakva jesi i živjet ćeš dok On ne kaže: „Sad je došao tvoj kraj!“ i „...tvoj život bit će trnovit i ne-trnovit...“ Rodila sam se kao neželjeno dijete. Majka mi je uskratila svoje majčinsko mljeko.

Otat me nije želio ni vidjeti. Kad je dolazio u kuću, mene su skrivali i zatvarali u sobu. Ne, nije bilo ni majčina zagrljaja ni očeva poljupca. Barem jedan mili pogled ljubavi, ali nije ga bilo. Majka se predomislila i nije me pobacila, ali me ipak nakon rođenja napustila, voleći više svoju slobodu, i smjestila me u dom za usvajanje. Moja je petnaest godina starija sestra otisla živjeti kod rodbine jer ju je bilo sram da su majka 40-ih i otac 60-ih godina dobili dijete. Tako nisam znala ni što znači imati sestrinsku ljubav. Odgajana bez ljubavi, kopala sam po smeću da nađem komad kruha kako bih ga namazala svinjskom masti. Neuredna i prljava dolazila sam u

40 DANA ZA ŽIVOT
život je dragocjen - brani ga

školu. Odgajala me ulica i dobri susjadi. Iz obitelji sam pune problema, alkohola, pokušaja ubojstva, samoubojstva, gladi, prljavštine. Netko je želio da dođem na ovaj svijet. I narasla sam boreći se za bolje sutra. Znam da mi je Bog uvijek pomagao i nisam bila sama u svojem jadu i tuzi. Znala sam da će doći, iako ga ne vidim, i dati mi onoliko koliko moja leđa mogu nositi. Puno puta kažem: „Bože, ne mogu više. Dosta! Umorna sam! Uzmi me k sebi!“

Kad se molimo da neka majka roditi, da ne pobaci, sretni smo kad uspijemo sačuvati taj život, kad se ne izvrši pobačaj. Ali znamo li kako će to dijete živjeti, hoće li dobiti ljubav roditelja? Hoće li biti odgajano u primjerenoj obitelji? Hoće li mu pružiti život dostojan čovjeka? Hoće li biti dobra zdravlja? Hoće li, hoće li...? Moliti i raditi na tome da to biće pati? Bože, nisam pametna što činiti.

Neželjeno dijete

Komentar:

Poštovana, hvala što ste se javili. Vaše je iskustvo gorko i pregorko pa je ljudski

shvatljiva i gorčina koja ispljava iz Vašega pisanja. No, inicijativa „Za život“ želi upravo tako žalosne činjenice sprječiti. Oni se najprije bore za život nerodnog djeteta, bilo ono željeno, barem od nekoga, ili neželjeno. Imat pravo na život. Inicijativa želi pomoći roditeljima: oboma ili jednom da dijete donesu na svijet i nudi im pomoći do osamostaljenja u svakom pogledu, što nije bio slučaj s Vašim roditeljima. Inicijativa želi pomoći novorođenom, ako prihvaćanje ne uspije s roditeljima oboma ili barem jednim, primjereno usvajanjem. U svakom slučaju, cilj je rodit, cilj je dati život i cilj je pomoći u odgoju i odstranju. Nikako nije cilj rodit dijete i onda ga na bilo koji način pasivno ili aktivno mučiti i zlostavljati. Tako da se ni u kom slučaju ne moli da bi dijete patilo. Naprotiv! Jako mi je žao što Vaše iskustvo nije bilo ljepše. Ali, baš iz njega pozivam Vas da se molite za nerodene i za njihovu lijepu budućnost. Pobaciti (ubiti) sigurno nije ni ljepše ni bolje za bilo koje dijete. A kakav će biti njegov život, tko to može znati? Tko za bilo koga, pa i za ono „kraljevsko“ dijete, zna kakva će mu biti „sudbina“? To je samo i jedino u rukama Božjim. Bog Vas blagoslovio! Nadite u njemu svoj mir i molite za svoje (neugodne!) roditelje i rodbinu! Vaša osveta neka bude oprost – kako uči riječju i primjerom naš blaženik Miroslav Bulešić.

vlč. Blaž Bošnjaković

(preuzeto s www.zupelabindonji.com)

Zahvala Caritasu Labin

Zahvaljujem Caritasu labinskih župa i ljudima koji su mi na poziv Caritasa pomogli. Oni ne žele da spominjam imena pa će općenito zahvaliti, a oni će se već prepoznati, kao i drugi koji su upoznati s mojom situacijom. Neka im Gospodin da plaću u Nebu.

Tako sam iskusila da Caritas nije samo ustanova gdje će doći samo po hranu, odjeću i novac kad mi zatreba, već da pomoći dolazi i u duhovnom obliku ako se preobratim i počnem vjerovati u Isusa Krista. On je taj koji

pokazuje pravi put i tako pomaže. Kad počnemo vjerovati, onda primamo Božju pomoći u sakramentima isповijedi, pričesti... molitvom, a i bratskom uslugom.

Pomoći sam primila od članova Caritasa koji su me vozili u bolnicu u Rijeku u najkritičnije vrijeme, u doba zabrane izlaska iz mjesta boravka zbog pandemije koronavirusa. Nisu se dvoumili, nego su me hrabro, riskirajući svoj život i svoje zdravlje, vozili jer je moja bolest tako

Caritas

teška i traži hitnoću. Naravno da sam preko liječnice osigurala propusnicu, ali je trebalo hrabrosti i požrtvovnosti za to djelo i zbog toga im javno upućujem jedno veliko hvala. Uspjeli smo vi-

šestruko: ja sam dobila potrebnu medicinsku pomoći i nitko od nas nije zaražen, unatoč opasnosti.

Suzana Škopac

(preuzeto s www.zupelabindonji.com)

Ana Krnjus

Naša župljanka Ana Krnjus za-uvijek nas je napustila 15. svibnja 2020. godine.

Rođena je 1937. u Motovunskim Novakima gdje je provela djetinjstvo, okružena braćom i sestrama. Nakon osnovne škole upisala je gimnaziju u Pazinu i maturirala 1957. godine. Iste je godine zasnovala obitelj. Sa suprugom Josipom odgojila je i školovala dvije kćeri. Radni vijek provela je kao tajnica tvornice „Istraplastika“ u Pazinu. Dotad potpuno predana obitelji i poslu, tek po umirovljenju posvećuje se pisanju poezije. Taj novo-otkriveni dio sebe njeguje tijekom zrele dobi, nalazeći utjehu nakon gubitka supruga.

Na brojnim pjesničkim susretima otvaraju joj se novi vidici i stječe nova prijateljstva.

Zbirka njezinih pjesama „Litratir vrimena“ objavljena je 2010., u izdanju pazinskoga ogranka Matice

hrvatske, a njezine druge pjesme uvrštene su u brojne pjesničke zbor-nike i zbirke.

Objavljivala je i u Ladonji, Istarskoj Danici i tjedniku za kulturu „Hrvatsko slovo“.

Uz mnoge lokalne pjesničke susrete i događanja, sudjelovala je i na manifestacijama širom zemlje, pa tako i na susretu hrvatskih za-vičajnih književnika u Hrvatskom saboru kulture, čiji je bila član.

Za svoje je stvaralaštvo primila mnoga priznanja i nagrade.

Bila je aktivna i u svojoj župnoj zajednici Stari Pazin, gdje je kao članica pjevačkoga zbora, ali i kao pjesnikinja, svojim nastupima obo-gaćivala mise i blagdanska događanja.

Molitva je bila važan dio njezina djetinjstva, kao i odrasle dobi. Pamtila je stare molitve koje ju je naučila njezina pokojna baka, pa ih je pred kraj svoga života dala objaviti u li-

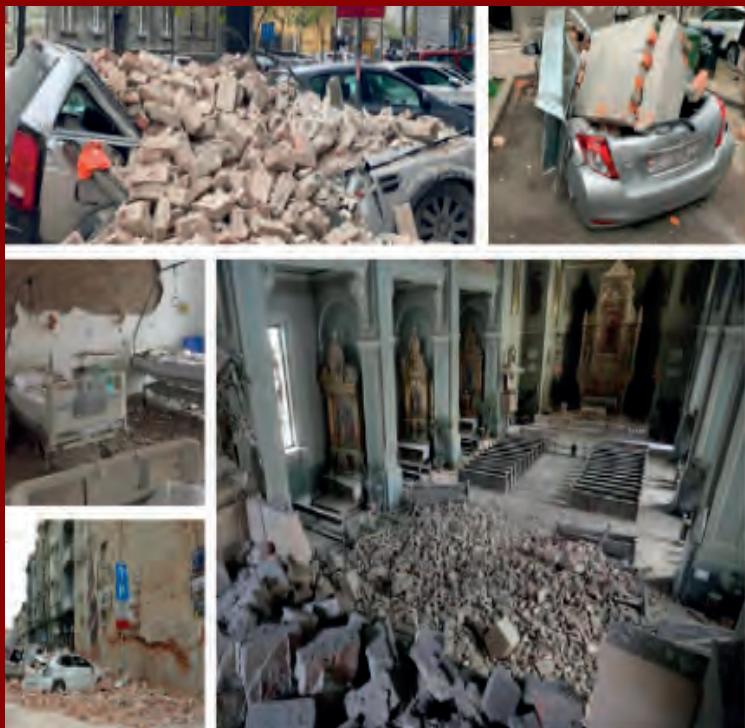

jepo opremljenoj zajedničkoj zbirci „Najljepše molitve naših starih“ u izdanju splitskoga Verbuma.

Ljubav za bližnjega, obitelj, prija-telje, rodni kraj i širi zavičaj, baština je koju nam je prenosila životom i svojim pjesmama.

Počivala u miru Božjem!

(Lj. M.)

POMOZIMO ZAJEDNO ŽRTVAMA POTRESA U ZAGREBU

- pozivom na donacijski telefon

060 9010

Cijena 6,25 kn s PDV-om po pozivu.

- uplatom na žiroračun Hrvatskog Caritasa, kod PBZ

IBAN: HR1823400091511067069

poziv na broj: 223, svrha uplate: potres 2020

Za uplate iz inozemstva: SWIFT/BIC: PBZCHR2X

**Hrvatski
Caritas**

www.caritas.hr

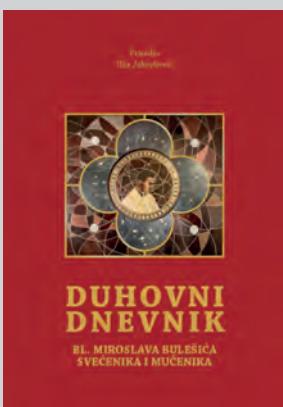
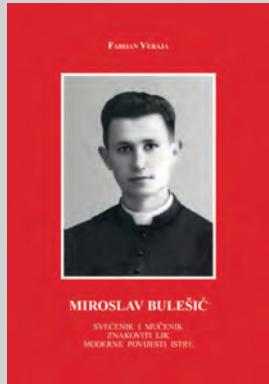
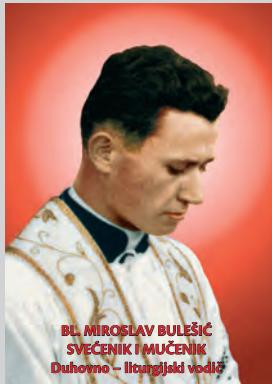
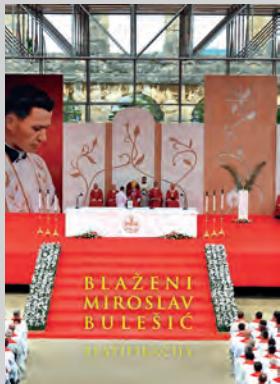

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVICA"

Izдавачka kuća JOSIP TURČINOVIC d.o.o. Pazin
Narudžbe na tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082
PULA, Danteov trg 1, tel. 052/216 498
POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN
- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE
- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:30

SUSRET S IZVOROM
- komentar nedjeljnog Evandelja
- nedjeljom u 8:30

Jurja Dobrile 6, Pazin - tel: 052/ 88 77 11
www.radioistra.hr

Divnoj dakle tajni ovoj
klanjajmo se smjerno mi,
stari zakon žrtvi novoj
nek se sada ukloni.
Vjera duši čovjekovoj
nek spoznanje dopuni.

Bogu Ocu, Bogu Sinu
hvala s pjesmo radosnom.
Slavimo im veličinu,
častimo ih dušom svom.
K Duhu Svetom nek se vinu
glasi s dikom jednakom.
Amen

1804